Annus IX - Vol. IX Die 2 Iulii 1917 Num. 7

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

LITTERAE ENCYCLICAE

DE PRAEDICATIONE DIVINI VERBI

AD PATRIARCHAS, PRIMATES, ARCHIEPISCOPOS, EPISCOPOS ALIOSQUE LOCORUM ORDINARIOS, PACEM ET COMMUNIONEM CUM APOSTOLICA SEDE HABENTES.

BENEDICTUS PP. XV

VENERABILES FRATRES SALUTEM ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Humani generis Redemptionem Iesus Christus in ara Crucis moriendo cum consummasset, velletque adducere homines ut, suis praeceptis obtemperando, compotes fierent aeternae vitae, non alia usus est via quam suorum voce praeconum qui, quae ad salutem credenda faciendaque essent, hominum universitati denuntiarent. *Placuit Deo per stultitiam praedicationis salvos facere credentes* [1]. Elegit igitur Apostolos, quibus cum per Spiritum Sanctum dona infudisset tanto muneri consentanea, *Euntes*, inquit, *in mundum universum praedicate Evangelium* [2]. Quae quidem praedicatio faciem orbis terrae renovavit. Nam, si Fides christiana mentes hominum a multiplici errore ad veritatem, animosque a sordibus vitiorum ad omnium virtutum excellentiam convertit, profecto ipsius

[1] 1 *Cor.*, 1, 21.

[2] Marc., 16, 15.

praedicationis ope convertit: *Fides ex auditu, auditus autem per verbum Christi* [1]. Quapropter, quoniam, Dei nutu, iisdem causis quibus procreatae sunt, res conservantur, patet praedicationem christianae sapientiae ad continuandum aeternae salutis opus divinitus adhiberi; et eam in maximis gravissimisque rebus iure numerari: in quam propterea curae cogitationesque a Nobis praecipuae conferendae sunt, maxime si aliqua ex parte, a nativa integritate, cum suae efficacitatis detrimento, deficere videatur.

Id enim vero est, venerabiles Fratres, quod ad ceteras miserias horum temporum quibus Nos ante alios sollicitamur, accedit. Etenim, si circumspiciamus quam multi sint qui verbo Dei praedicando dant operam, tanta occurret copia, quanta fortasse numquam fuit antea. Si autem consideremus, quo loco sint publice ac privatim mores atque instituta populorum, crescit in dies vulgo rerum quae supra naturam sunt, despicientia et oblivio; sensim a christianae virtutis severitate disceditur, maioresque ad probrosam ethnicorum vitam quotidie regressus fiunt.

Horum quidem malorum variae sunt multiplicesque causae: nemo tamen negaverit deplorandum esse quod eis malis a ministris verbi non satis afferatur medicinae. Numquid sermo Dei talis esse desiit, qualis ab Apostolo dicebatur, vivus et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti? Num gladii huius aciem usus diuturnitas hebetavit? Vitio certe tribuendum est ministrorum qui non tractant, quemadmodum oportet, hunc gladium, si is non omnibus locis vim suam exerceat. Neque enim dici potest melioribus, quam nos, temporibus Apostolos usos esse, quasi tum aut plus esset docilitatis ad Evangelium aut minus contra divinam legem contumaciae.

Omnino igitur, quod Nos apostolici officii conscientia admonet duorumque proximorum Decessorum exemplum hortatur, huc summo studio, pro rei gravitate, incumbendum Nobis esse intelligimus, ut praedicationem divini verbi ad eam normam, ad

[1] *Rom.*, 10, 17.

quam Christi Domini iussu Ecclesiaeque statutis dirigenda est, ubique revocemus.

Principio, venerabiles Fratres, quaeramus oportet, quas ob causas in hoc genere de via declinetur. Iam istae causae ad tres redire videntur: aut is ad praedicandum assumitur qui non debet; aut id muneris non eo exercetur consilio quo debet; aut non eo modo quo oportet.

Etenim praedicationis munus, ex Tridentinae Synodi doctrina, *Episcoporum praecipuum est* [1]. Apostoli quidem, quorum in locum successere Episcopi, hoc maxime suarum partium esse duxerunt. Ita Paulus: *Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare* [2]. Ceterorum autem Apostolorum ea fuit sententia: *Non est aequum nos derelinquere verbum Dei, et ministrare mensis* [3]. Etsi autem proprium id est Episcoporum, tamen, quoniam variis distenti curis in suarum gubernatione ecclesiarum, nec semper nec usque quaque ipsi per se possunt, necesse est etiam per alios huic officio satisfaciant. Quare in hoc munere quicumque praeter Episcopos versantur, dubitandum non est quin, episcopali fungentes officio, versentur. — Haec igitur prima lex sanciatur, ut munus praedicationis sua sponte suscipere liceat nemini; sed ad illud exsequendum cuivis opus sit missione legitima, quae, nisi ab Episcopo, dari non potest: *Quomodo praedicabunt, nisi mittantur?* [4]. Missi sunt enim Apostoli et ab Eo missi qui summus est Pastor et Episcopus animarum nostrarum [5]; missi septuaginta duo illi discipuli; ipseque Paulus, quamvis constitutus iam a Christo vas electionis ut nomen eius coram gentibus et regibus portaret [6], tum demum iniit apostolatum quum seniores, Spiritus Sancti mandato *Segregate mihi Saulum in opus* (Evangelii) [7], obtemperantes, eum cum imposi-

[1] Sess. XXIV, *De Ref.*, c. IV.
[2] 1 *Cor.*, 1, 17.
[3] *Act.*, 6, 2.
[4] *Rom.*, 10, 15.
[5] 1 Petr., 2, 25.
[6] *Act.*, 9, 15.
[7] *Act.*, 13, 2.

tione manuum dimisissent. Id quod primis Ecclesiae temporibus perpetuo usitatum est. Omnes enim, vel qui in sacerdotum ordine eminebant, ut Origenes, et qui postea ad episcopatum evecti sunt, ut Cyrillus Hierosolymitanus, ut Ioannes Chrysostomus, ut Augustinus ceterique Doctores Ecclesiae veteres, sese ex sui quisque Episcopi auctoritate ad praedicandum contulerunt.

Nunc vero, venerabiles Fratres, longe aliud venisse in consuetudinem videtur. E sacris oratoribus non ita pauci sunt in quos apte cadere illud dixeris quod queritur Dominus apud Ieremiam: *Non mittebam prophetas, et ipsi currebant* [1]. Nam cuicumque vel ex ingenii indole vel aliis quibusvis de causis *ministerium verbi* suscipere libuerit, facile ei patet aditus ad suggesta templorum, tamquam ad palaestram in qua quivis suo arbitratu sese exerceat. Itaque ut iam de medio tollatur tanta perversitas, vestrum est, venerabiles Fratres, providere; et quoniam de pabulo vestris gregibus praebito reddenda Deo Ecclesiaeque a vobis ratio est, ne sinite ut quis, iniussu vestro, in ovile se inferat, et oves Christi ad suum arbitrium pascat. Nemo igitur in dioecesibus vestris, nisi vocatus probatusque a vobis, iam nunc sacras conciones habeat.

Hic vero summa cum vigilantia attendatis volumus quibus munus tam sanctum demandetis. Qua in re Episcopis hoc tantum, Concilii Tridentini decreto, permittitur ut *idoneos* eligant, id est qui possint *officium praedicationis salubriter exsequi. Salubriter*, dictum est - notate verbum quo rei continetur norma - non *eloquenter*, non *cum plausu audientium*, verum cum animarum fructu, ad quem, tamquam finem, divini verbi administratio pertinet. — Quod si pressius definiri a Nobis cupitis quos reapse habeatis idoneos, eos dicimus in quibus divinae vocationis argumenta reperietis. Nam quod requiritur ut quis ad sacerdotium admittatur: *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo* [2], idem opus est ut quis ad praedicandum habilis aptusque iudicetur. Quae quidem vocatio haud difficile

[1] Ierem., 23, 21.
[2] *Hebr.*, 5, 4.

deprehenditur. Christus enim, Dominus et Magister Noster, cum in eo esset ut in caelum adscenderet, nequaquam dixit Apostolis ut illico, diversi abeuntes, praedicare inciperent: *Sedete*, inquit, *in civitate, quoadusque induamini virtute ex alto* [1]. Hoc igitur erit indicio quempiam divinitus ad id muneris vocari, si is virtute ex alto sit indutus. Quod cuiusmodi sit, licet ex iis colligere, venerabiles Fratres, quae in Apostolis, statim ut virtutem desuper acceperint, scimus evenisse. Ubi enim in eos Spiritus Sanctus descendit - ne mirifica, quibus aucti sunt, charismata attingamus - ex rudibus infirmisque hominibus docti perfectique evaserunt. Sit igitur sacerdos quispiam congruenti tum scientia tum virtute praeditus - modo ei dona naturae suppetant quae necessaria sunt ne tentetur Deus - recte ad praedicationem vocatus videbitur, neque erit cur ab Episcopo ad hoc munus non possit assumi. Quod ipsum vult Tridentina Synodus, cum edicit, ne quos Episcopus praedicare sinat qui non *sint moribus et doctrina probati* [2]. Itaque Episcopi est eos, quibus praedicandi munus deferre cogitat, diu multumque experiri ut quae quantaque sit eorum et doctrinae copia et vitae sanctimonia cognoscat. Qui si remisse negligenterque se gesserit, is profecto in re gravissima deliquerit, et in eius caput culpa recidet vel errorum quos imperitus praedicator fuderit, vel offensionis malique exempli quod improbus dederit.

Quo autem faciliores in hoc vestras, venerabiles Fratres, reddamus partes, volumus ut qui praedicandi potestatem petunt, non secus ac qui confessiones peccatorum excipiendi, de eorum moribus et eruditione posthac duplex severumque fiat iudicium. Quisquis igitur in alterutro mancus et claudicans repertus sit, nullo rei cuiusquam respectu, repellatur ab eiusmodi munere cui non esse eum idoneum constiterit. Postulat id vestra ipsorum dignitas, quorum vices a praedicatoribus geruntur, ut diximus; flagitat Ecclesiae sanctae utilitas, quandoquidem *sal*

[1] Luc., 24, 49.
[2] Loc. cit.

terrae et *lux mundi* esse [1], si quis alius, is debet qui in verbi ministerio versatur.

His probe consideratis rebus, ultra progredi ad explicandum quem sacrae praedicationis et finem et modum esse oporteat, supervacaneum potest videri. Nam si ad eam, quam memoravimus, regulam sacrorum oratorum delectus exigatur, quid est dubii quin, congruis ornati virtutibus, dignam in praedicando et causam sibi proponant et rationem teneant? Sed tamen prodest haec duo illustrare capita, ut eo melius appareat, quare interdum boni praedicatoris forma in nonnullis desideretur.

Quid praedicatoribus debeat in suscepto munere exsequendo esse propositum, licet intelligere ex eo quod ii possunt ac debent de se idem, quod Paulus, affirmare: *Pro Christo legatione fungimur* [2]. Si autem legati sunt Christi, illud ipsum velle debent in legatione peragenda quod Christus voluit in danda; immo quod ipse, dum vixit in terris, sibi proposuit. Neque enim Apostoli, et praedicatores post Apostolos, alio missi sunt atque Christus: *Sicut misit me Pater, et ego mitto vos* [3]. Scimus autem cuius rei gratia Christus de caelo descenderit: aperte enim declaravit: *Ego ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati* [4], *Ego veni, ut vitam habeant* [5].

Utrumque igitur persequantur oportet qui sacrae praedicationi dant operam, id est, ut traditae a Deo veritatis diffundant lumen et ut in iis qui audiunt, supernaturalem excitent alantque vitam; brevi, ut animarum quaerendo salutem, Dei promoveant gloriam. Quare, sicut perperam appelletur medicus, qui medicinam non faciat, vel alicuius artis doctor qui eam non doceat artem, sic qui praedicando non curat ad pleniorem Dei cognitionem et ad aeternae salutis viam homines adducere, eum declamato-

[1] Matth., 5, 13, 14.
[2] 2 *Cor.*, 5, 20.
[3] Ioan., 20, 21.
[4] Ibid., 18, 37.
[5] Ibid., 10, 10.

rem vaniloquum appellari licet, praedicatorem evangelicum non licet. Atque utinam huiusmodi declamatores nulli sint! — Quid vero est quo ducuntur maxime? Alii quidem inanis gloriae cupiditate: cui scilicet ut satisfaciant: « Student magis alta quam « apta dicere, facientes apud infirmas intelligentias miraculum « sui, non ipsorum salutem operantes. Erubescunt humilia et « plana dicere, ne sola haec scisse videantur... Erubescunt la- « ctare parvulos »[1]. Cumque Iesus Dominus ex humilitate auditorum ostenderet se eum esse qui exspectabatur: *Pauperes evangelizantur*[2], quid non moliuntur isti, ut ex urbium celebritate atque ex primariorum dignitate templorum commendationem suis sermonibus acquirant? Quoniam autem in rebus a Deo revelatis quaedam sunt quibus corruptae humanae naturae perterreatur infirmitas, quaeque ob eam causam accommodatae non sunt ad evocandam multitudinem, ab iis caute se abstinent eaque tractant in quibus, si loci rationem excipias, nihil est sacrum. Ac non raro contingit ut in media pertractatione rerum aeternarum labantur ad politica, praesertim si quid eius generis animos audientium vehementer teneat occupatos. Omnino unum hoc iis esse studium videtur, placere audientibus eisque morem gerere quos Paulus *prurientes auribus*[3] dicit. Hinc ille gestus non sedatus et gravis, sed qualis in scaena aut in concione populari solet agi; hinc illae vocis vel remissiones molliores, vel contentiones tragicae; hinc illud orationis genus proprium ephemeridum; hinc sententiarum illa copia ab impiorum et acatholicorum petita scriptis, non a divinis Litteris, non a Sanctis Patribus; hinc denique illa et, quae ab eorum plerisque usurpatur volubilitas tanta verborum, qua obtundant quidem aures et admirationem moveant audientibus, sed nihil his boni afferant quod domum reportent. Iam vero mirum quantum praedicatores isti opinione falluntur. Habeant licet quem tanto cum labore nec sine sacrilegio petunt plausum imperitorum: num pretium est operae,

[1] Gillebertus Ab., *In Cant. Canticor. serm. XXVII*, 2.
[2] Matth., 11, 5.
[3] 2 *Tim.*, 4, 3.

quando simul subeunda eis est prudentium omnium vituperatio et, quod est maius, formidandum Christi severissimum iudicium?

Quamquam, venerabiles Fratres, unice plausus quaerere praedicando non omnium est qui a regula normaque aberrant. Plerumque huiusmodi significationes qui captant, ideo captant ut eas ad aliud assequendum dirigant vel minus honestum. Nam, oblivioni dantes illud Gregorii: « Non praedicat sacerdos ut comedat, sed ideo ut praedicet, manducare debet » [1] haud ita rari sunt qui, cum ad alia munera, quibus decenter alerentur, non se factos esse intelligerent, ad praedicationem se contulerunt, non ministerii sanctissimi rite exercendi, verum quaestus faciendi causa. Videmus igitur curas omnes istorum minime conversas esse ad quaerendum ubi maior sperari possit fructus animarum, sed ubi plus conficiatur praedicando lucri.

Iam vero, cum ab his nihil exspectare liceat Ecclesiae, nisi damnum et dedecus, summopere vobis, venerabiles Fratres, est vigilandum, ut, si quem inveneritis praedicatione ad suam gloriam vel ad quaestum abuti, eum sine cunctatione amoveatis ab officio praedicandi. Nam qui rem tam sanctam polluere non veretur tanta perversitate propositi, non sane dubitabit ad omnes indignitates descendere, ignominiae labem aspergens non sibi tantum, sed ipsi etiam sacro muneri, quod tam prave administrat.

Eadem autem erit adhibenda severitas in eos qui quo decet modo non praedicent, propterea quod ea neglexerint, quae ad recte hoc ministerium obeundum necessario requiruntur. Haec vero quae sint, docet exemplo suo is qui ab Ecclesia cognominatus est *Praedicator veritatis*, Paulus Apostolus: cuius similes praedicatores utinam, Dei miserentis beneficio, multo plures habeamus.

Primum igitur quod discimus a Paulo hoc est, quam bene paratus et instructus ad praedicandum venerit. Neque vero hic

[1] *In I Regum*, lib. III.

loquimur de doctrinae studiis in quibus, Gamaliele magistro, diligenter versatus erat. Scientia enim in eo *per revelationem* infusa, obscurabat ac paene obruebat eam quam ipse sibi comparaverat: quamquam hanc quoque non parum ei profuisse ex eius Epistolis apparet. Prorsus necessaria est praedicatori scientia, ut diximus, cuius quidem luce qui caret, facile labitur, ex Concilii Lateranensis IV verissima sententia: « Ignorantia est mater cunctorum errorum ». Non tamen de qualibet rerum scientia volumus intelligi, sed de ea scilicet quae propria est sacerdotis, quaeque, ut in pauca conferamus rem, cognitione sui, Dei, et officiorum continetur: sui, inquimus, ut suas quisque utilitates omittat; Dei, ut omnes ad eum et cognoscendum et diligendum adducat; officiorum, ut ea servet et servari praecipiat. Ceterarum rerum scientia, ista si desit, *inflat* nec quicquam prodest.

Illud potius videamus, qualis in Apostolo praeparatio fuerit animi. Qua quidem in re tria sunt maxime consideranda. Primum ut se totum Paulus divinae voluntati dediderit. Vixdum enim, cum iter faceret Damascum, Iesu Domini virtute tactus est, edidit illam Apostolo dignam vocem: *Domine, quid me vis facere?* [1]. Nam promiscua illi statim coeperunt esse pro Christo, sicut perpetuo fuerunt postea, laborare et quiescere, egere et abundare, laudari et contemni, vivere et mori. Non est dubium quin ideo in apostolatu tantum profecerit, quod se Dei voluntati pleno cum obsequio permisit. Quare similiter ante omnia obsequatur Deo quisquis praedicator ad salutem animarum nititur; ut nihil quidquam sit sollicitus quos auditores, quem successum, quos fructus habiturus sit: denique ut Deum dumtaxat, non se respiciat.

Hoc autem tantum Deo obsequendi studium animum postulat adeo comparatum ad patiendum, ut nullum fugiat laboris molestiaeque genus. Quod alterum in Paulo fuit insigne. Nam, cum de eo dixisset Dominus: *Ego ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati* [2], ipse deinde aerumnas omnes tanta

[1] *Act.*, 9, 6.
[2] Ibid., 9, 16.

cum voluntate complexus est ut scriberet: *Superabundo gaudio in omni tribulatione nostra* [1]. Iam vero haec laboris tolerantia in praedicatore si emineat, cum quicquid humani in eo sit, abstergeat, ac Dei gratiam ei ad fructum ferendum conciliet, tum incredibile est quam eius operam christiano populo commendet. Contra, parum ad permovendos animos ii possunt, qui quocumque venerint, ibi commoditates vitae plus aequo consectantur, ac dum suas conciones habeant, nihil aliud fere attingunt ministerii sacri, ut appareat plus eos propriae servire valetudini, quam animarum utilitati.

Tertio denique loco *spiritum orationis* qui dicitur, necessarium praedicatori esse intelligimus ex Apostolo; qui ut primum vocatus est ad apostolatum, Deo supplex esse instituit: *Ecce enim orat* [2]. Etenim non copiose dicendo nec subtiliter disserendo aut vehementer perorando salus quaeritur animarum: qui hic consistat praedicator nihil est nisi *aes sonans aut cymbalum tinniens* [3]. Id quo fit ut vigeant humana verba mirificeque valeant ad salutem, divina est gratia: *Deus incrementum dedit* [4]. Dei autem gratia non studio et arte comparatur, sed precibus impetratur. Quare qui parum aut nihil orationi est deditus, frustra in praedicatione operam curamque consumit, cum coram Deo nec sibi nec audientibus quicquam proficiat.

Itaque, paucis concludentes quae hactenus diximus, his Petri Damiani verbis utamur: « Praedicatori duo sunt perma-
« xime necessaria, videlicet ut sententiis doctrinae spiritualis
« exuberet, et religiosae vitae splendore coruscet. Quod si sacer-
« dos quispiam ad utrumque non sufficit, ut et vita clarus et
« doctrinae facultate sit profluus; melior est vita procul dubio
« quam doctrina... Plus valet vitae claritas ad exemplum, quam
« eloquentia vel urbanitas accurata sermonum... Necesse est ut
« sacerdos, qui praedicationis officio fungitur, et doctrinae spiri-

[1] 2 *Cor.*, 7, 4.
[2] *Act.*, 9, 11.
[3] 1 *Cor.*, 13, 1.
[4] Ibid., 3, 6.

« tualis imbribus pluat, et religiosae vitae radiis splendeat: « instar illius Angeli, qui natum Dominum pastoribus nuntians, « et splendore claritatis emicuit, et quod evangelizare venerat, « verbis expressit » [1].

Sed, ut ad Paulum redeamus, si quaerimus quibus de rebus consuevisset praedicando agere, ipse sic omnia complectitur: *Non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum, et hunc crucifixum* [2]. Efficere ut Iesum Christum homines magis magisque cognoscerent et quidem cognitione quae ad vivendum, non modo ad credendum, pertineret, hoc est quod omni apostolici pectoris contentione laboravit. Itaque Christi dogmata et praecepta omnia vel severiora sic tradebat ut nihil nec reticeret nec molliret, de humilitate, de abnegatione sui, de castitate, de rerum humanarum contemptu, de obedientia, de venia inimicis danda, de similibus. Nec vero timide illa denuntiabat: inter Deum et Belial eligendum esse cui serviatur, utrique non posse; omnes, ut e vivis excesserint, tremendum manere iudicium; cum Deo non licere transigi; aut vitam aeternam sperandam, si universae obtemperetur legi, aut, si cupiditatibus indulgendo deseratur officium, ignem aeternum esse exspectandum. Neque enim *Praedicator veritatis* unquam putavit abstinendum ab huiusmodi argumentis propterea quia, ob corruptionem temporum, nimis dura viderentur iis, ad quos loquebatur. — Apparet igitur quam non probandi sint ii praedicatores, qui quaedam christianae doctrinae capita, ne fastidio sint audientibus, non audent attingere. Num medicus quisquam inutilia remedia dabit aegrotanti, quia is ab utilibus abhorreat? Ceterum inde probabitur oratoris virtus et facultas, si, quae ingrata sunt, ea grata dicendo reddiderit.

Quae autem tractanda susceperat, quo modo Apostolus explicabat? *Non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis* [3]. Quanti refert, venerabiles Fratres, hoc omnibus esse exploratis-

[1] Epp. lib. I, *Ep. I ad Cinthium Urbis Praef.*

[2] I *Cor.*, 2, 2.

[3] Ibid., 2, 4.

simum, cum videmus non paucos e sacris concionatoribus ita dicere ut Scripturas Sanctas, Patres Doctoresque Ecclesiae, theologiae sacrae argumenta praetermittant; nihil fere nisi rationem loquantur. Perperam profecto: neque enim in ordine supernaturali humanis tantum adminiculis quidquam proficitur. — At illud opponitur: praedicatori qui quae divinitus revelata sunt, urgeat, non haberi fidem. — Itane vero? Sit sane apud acatholicos: quamquam cum Graeci sapientiam, nimirum huius saeculi, quaererent, Apostolus tamen eis Christum crucifixum praedicabat [1]. Quod si oculos convertamus ad gentes catholicas, in his ii qui alieni sunt a nobis, fere Fidei radicem retinent: mentem enim obcaecantur eo quod animi corrumpuntur.

Postremo qua mente praedicabat Paulus? Non ut hominibus, sed ut Christo placeret: *Si hominibus placerem, Christi servus non essem* [2]. Cum animum gereret incensum caritate Christi, nihil quaerebat praeter Christi gloriam. O utinam qui in verbi ministerio elaborant, omnes vere Iesum Christum diligant; utinam possint illa usurpare Pauli: *Propter quem* (Iesum Christum) *omnia detrimentum feci* [3]; et *Mihi vivere Christus est* [4]. Tantum qui amore ardent, ceteros inflammare sciunt. Quare S. Bernardus ita praedicatorem admonet: « Si sapis, concham te exhibebis et non canalem » [5]; hoc est: quod dicis, eo plenus ipse esto, et ne satis habeas in alios transfundere. « Verum, ut idem Doctor addit, canales hodie in Ecclesia multos habemus, conchas vero perpaucas! » [6].

Hoc ne eveniat in posterum, vobis omni ope atque opera enitendum est, venerabiles Fratres: quorum est et indignos repellendo, et idoneos eligendo, conformando, moderando, efficere ut praedicatores, qui sint secundum Dei cor, iam plurimi exsistant. — Respiciat autem misericors gregem suum Pastor aeter-

[1] 1 *Cor.*, 1, 22, 23.
[2] *Gal.*, 1, 10.
[3] *Philip.*, 3, 8.
[4] Ibid., 1, 21.
[5] *In Cant. serm. 18.*
[6] Ibid.

nus, Iesus Christus, Virgine Sanctissima quidem, ut Matre augusta ipsius Verbi incarnati et Regina Apostolorum, deprecante; ac spiritum apostolatus in Clero refovens, plurimos esse iubeat qui studeant « seipsos probabiles exhibere Deo, operarios inconfusibiles, recte tractantes verbum veritatis » [1].

Auspicem divinorum munerum ac testem benevolentiae Nostrae vobis, venerabiles Fratres, vestroque Clero ac populo apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die xv iunii, in festo Sacratissimi Cordis Iesu, anno MCMXVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XV

LITTERAE APOSTOLICAE

I

SODALITATI VERITATIS CATHOLICAE IN HIBERNIA CONSTITUTAE INDULGENTIAE ET PRIVILEGIA IN PERPETUUM CONCEDUNTUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Beati Petri Apostolorum Principis vices hic in terris, nullis quidem meritis Nostris, gerentibus divinitus, antiquius nihil est Nobis, quam ut piae Societates, quae militantis Ecclesiae ministros, quasi auxiliares cohortes, in bono certamine decertando adiuvant, peculiaribus ornentur privilegiis et spiritualibus gratiis, quibus auctae uberiora in Domino incrementa suscipere satagant. Hoc ducti consilio, cum Ven. Frater Ioannes Harty, Episcopus Cassiliensis et Praeses « Veritatis Catholicae Societatis Hiberniae » frugiferum ad finem sexdecim iam ab annis institutae, sub auspicio Episcopatus Hibernici, ut in vulgus modico pretio effundantur per typos edita salutaria ac pia scripta, enixis Nos precibus flagitaverit, ut nonnullis Societatem ipsam indulgentiis locupletare dignemur, Nos optatis his annuendum, quantum in Domino possumus, censuimus. Quae cum ita sint, audito dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario

[1] 2 *Tim.*, 2, 15.

Maiore, de omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis fidelibus qui Societatem memoratam Veritatis Catholicae in Hibernia in posterum ingredientur, die primo eorum inscriptionis, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, in propria Societatis Ecclesia, si adsit, secus in quavis alia publica Aede sive Sacello item publico, pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, plenariam; ac tam inscriptis, quam in posterum eadem in Societate inscribendis fidelibus, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si admissorum Sacramentali exomologesi expiati atque Angelorum dapibus refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, mortemque tamquam peccati stipendium submisso animo receperint, etiam plenariam; tandem similiter omnibus et singulis nunc et in posterum existentibus enunciatae Societatis sodalibus, qui singulis annis Dominica SSmae Trinitatis, nempe post Pentecosten prima, et festivitatibus Immaculatae Conceptionis B. Mariae Virginis, idest die octava mensis decembris, die S. Patricii, nempe die martii decimoseptimo, S. Laurentii O' Toole, scilicet quarto decimo novembris mensis die, denique S. Birgittae, nimirum Kalendis februariis, aut Dominicis immediate respective festivitates ipsas sequentibus, a medietate diei praecedentis ad mediam usque noctem diei festi, propriam, item si reperiatur, Ecclesiam Societatis, secus quodvis aliud templum sive sacellum publicum, similiter poenitentes et confessi atque ecclesiastica mensa recreati celebrent, ibique preces, uti superius diximus, fundant, quo ex his die id agant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Insuper dictis fidelibus nunc et in posterum in Societate Catholicae Veritatis existentibus, quo per annum die, contrito saltem corde, recitaverint antiphonam, versiculum, responsum et orationem ut infra: « Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium et tui amoris in « eis ignem accende. - Emitte Spiritum tuum et creabuntur, et reno- « vabis faciem terrae. - Oremus. Mentes nostras, quaesumus, Domine, « Paraclitus, qui a Te procedit, illuminet, et inducat in omnem, sicut « tuus promisit Filius, veritatem. Qui Tecum vivit et regnat in unitate « eiusdem Spiritus Sancti Deus in saecula saeculorum. Amen »; et quoties contrito pariter corde SSmum Eucharistiae Sacramentum visitent et coram Ipso pro incremento et iuxta fines Veritatis Catholicae Societatis Hiberniae devote orent, trecentos de numero penalium dies; quo vero die ad catholicarum veritatum diffusionem per eandem Societatem

cooperentur, doxologiam, sive « Gloria Patri » semel recitantes, de numero pariter paenalium dierum in forma Ecclesiae consueta centum expungimus. Porro largimur omnibus et singulis ipsis sociis, si malint, liceat (excepto iugiter in mortis articulo lucranda indulgentia) omnibus aliis tam plenariis quam partialibus indulgentiis functorum vita labes paenasque expiare. Praeterea tam adlectis in praesens, quam in posterum eandem in Catholicae Veritatis Hiberniae Societatem adlegendis Sacerdotibus, facultatem facimus benedicendi unico Crucis signo Coronas precatorias, Cruces, Crucifixos, parvasque ex metallo tum Redemptoris, tum Virginis, tum Sanctorum statuas, eisque applicandi indulgentias apostolicas omnes quae in elencho a Suprema Congregatione S. Officii die 5 septembris anno 1914 edito numerantur; pariterque veniam tribuimus benedicendi Crucifixos cum applicatione indulgentiarum quae a Via Crucis sive Calvariae adpellantur, et quas lucrari poterunt sodales qui legitime impediti quominus ante Stationes legitime erectas se sistant, Crucifixum ipsum manu gerentes, bis decies Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam ac doxologiam sive « Gloria Patri » devote recitent. Fas etiam sit Sacerdotibus iam inscriptis quam in posterum dicta in Societate inscribendis bis in hebdomada Missae, quam pro defunctis celebrent, altaris indulgentiam applicare. Tandem defunctorum ipsius Sodalitii Veritatis Catholicae sodalium animas in Purgatorii igne detentas adiuvare cupientes, concedimus atque indulgemus, ut Missae omnes quae ad quodvis cuiuslibet Ecclesiae Altare pro anima cuiuscumque sodalis dictae Societatis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, per quemvis Sacerdotem adprobatum saecularem, seu, de Superiorum suorum licentia, regularem, rite celebrabuntur, animae pro qua litatae fuerint perinde suffragentur, ac si ad privilegiatum Altare fuissent peractae. Non obstantibus Nostra et Cancellariae Apostolicae regula de non concedendis indulgentiis ad instar aliisque Constitutionibus et Sanctionibus Apostolicis ceterisque omnibus in contrarium facientibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae muniti, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII aprilis MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

II

PIO OPERI VULGO « MESSBUND » NUNCUPATO INDULGENTIAE IN PERPETUUM CONCEDUNTUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Dilectus filius Iosephus Antonius a S. Ioanne in Persiceto, Procurator et Commissarius Generalis Ordinis Fratrum Minorum Capulatorum, Nobis exponendum curavit, pium Opus, quod vulgo « Messbund » nuncupatum, sibi sub patrocinio S. Fidelis a Sigmaringa, Protomartyris de Propaganda Fide, exteras eorundem Fratrum Cappuccinorum Missiones iuvare proponit, nonnullis indulgentiis tum plenariis tum partialibus a rec. me. Pio Papa X, Decessore Nostro, die sexto maii anno MCMVIII ditatum fuisse, atque enixas Nobis preces adhibuit, ut huiusmodi privilegia, aliis aucta gratiis, perpetuo renovare dignaremur. Nos, quibus sane persuasum est, pium supradictum Opus uberes in Domino fructus edidisse, ac magis magisque in posterum editurum, benigne haec vota excipienda censuimus. Quare, audito etiam dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, omnibus ac singulis utriusque sexus Christifidelibus, iam in opere, quod supra diximus, descriptis ac pro tempore describendis, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, nomen Iesu ore, si potuerint, sic minus corde devote invocaverint et mortem tamquam peccati stipendium de manu Domini patienti animo susceperint, plenariam; atque eiusdem pii Operis sodalibus nunc et in posterum existentibus, qui admissis rite expiatis, sacram Synaxim sumpserint, et propriam pii Operis Ecclesiam, ubi existat, vel quodvis templum aut publicum Oratorium, sollemnitate Epiphaniae D. N. Iesu Christi, et festivitatibus Exaltationis SS̃mae Crucis, Septem Dolorum B. Mariae Virginis, idest feria sexta post Dominicam Passionis ac S. Fidelis a Sigmaringa, Operis Patroni, a meridie dierum has festivitates praecedentium usque ad mediam noctem insequentium dierum devote quotannis visitaverint, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praeterea iisdem fidelibus, quotiens quolibet modo memoratum Opus iuverint, trecentos dies de iniunctis eis seu alias quomo-

dolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, excepta tamen plenaria indulgentia in mortis articulo lucranda, etiam fidelium animabus quae Deo in charitate coniunctae ab hac luce migraverint per modum suffragii applicari posse, impertimur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV aprilis MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

III

SODALITATI MULIERUM BERGOMENSI TITULO B. M. V. A PIETATE ET S. VINCENTII A PAULO CONCEDUNTUR IN PERPETUUM INDULGENTIAE ET FACULTAS AGGREGANDI SODALITATES COGNOMINES INTRA DIOECESIS BERGOMENSIS FINES.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Supplices sunt Nobis adhibitae preces a Venerabili Fratre Aloisio Maria, Episcopo Bergomensi, ut tum plenarias, tum partiales indulgentias et alia privilegia, quae iam pluries ad tempus a Romanis Pontificibus Decessoribus Nostris concessa fuerunt piae mulierum Sodalitati in sua Civitate sub titulo B. Mariae Virginis a Pietate et S. Vincentii a Paulo canonice institutae, et vulgo « Conferenza » nuncupatae, denuo nunc et perpetuo renovare dignaremur. Nos, attenta huiusmodi Consociationis utilitate, atque eo adducti consilio ut ipsa maiora in dies suscipiat incrementa, eiusdem Antistitis votis, audito etiam dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, libentes obsecundamus. Quare de omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus ac singulis mulieribus quae praedictam Sodalitatem in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes et confessae SSmum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, plenariam; praeterea Presbytero spirituali moderatori ac tam descriptis quam pro tempore adscribendis eidem Sodalitati mulieribus, in cuiusvis eorum mortis articulo, si vere quoque poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, etiam plenariam,

eidemque directori aliisque nunc et pro tempore existentibus in praedicta Societate consororibus etiam vere poenitentibus et confessis ac S. Communione refectis si Sodalitatis eiusdem Sacellum, sive Oratorium vel Altare festivitatibus Conceptionis, Annuntiationis et Assumptionis Deiparae Virginis Immaculatae, item diebus festis S. Vincentii a Paulo, S. Gratae, S. Elisabeth viduae, nec non die anniversario legitimae institutionis dictae Sodalitatis ac die vicesima sexta mensis augusti, item feria sexta intra hebdomadam Passionis a meridie dierum haec festa praecedentium usque ad mediam noctem festorum eorumdem dierum devote quotannis visitaverint, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, quo ex hisce die id egerint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Deinde eidem Bergomensi Sodalitati potestatem facimus, ut sicubi in Dioecesi Bergomensi Sodalitium aliquod eiusdem instituti ac nominis legitime erectum extiterit, idem sibi adiungere seu aggregare valeat, cuius aggregationis vi huius Sodalitii sodales indulgentias supradictas lucrari licite queant. Praeterea Sacerdoti directori spirituali praefatae Sodalitatis Civitatis Bergomensis titulo B. Mariae Virginis a Pietate et S. Vincentii a Paulo nunc et pro tempore existenti, ac tam adscriptis, quam pro tempore dictae Sodalitati adscribendis mulieribus, ut si quando legitime impediantur, quominus eiusdem Sodalitatis Ecclesiam, vel Sacellum, vel Oratorium ad consequendas indulgentias, quam recensuimus, statis diebus adire possint, easdem cum Domino consequantur concedimus, dummodo iisdem diebus parochialem Ecclesiam respectivam, reliquis pietatis operibus ex Apostolico praescripto absolutis, visitaverint. Ad haec praedictis Presbytero et mulieribus quo die sollemni Sacro pro anima cuiuscumque ex ipsa Sodalitate Christifidelis, quae Deo in charitate coniuncta ab hac luce migraverit, peragendo interfuerint, Ecclesiamque Sodalitatis corde saltem contrito visitaverint, ibique, ut supra, oraverint, septem annos totidemque quadragenas de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Denique benefactoribus eiusdem Sodalitatis in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, nomen Iesu, ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino impertimur. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes etiam animabus fidelium in Pur-

gatorio detentis per modum suffragii applicari posse, indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris. Volumus autem ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIV aprilis MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

IV

CONCEDITUR UT ORDINIS PRAEDICATORUM FRATRES, SORORES ET TERTIARII IN COMMUNI VIVENTES ACCIPERE POSSINT ABSOLUTIONEM GENERALEM CUM INDULGENTIA PLENARIA DIE FESTO B. M. V. A ROSARIO, ADDITA FACULTATE ABSOLUTIONEM HUIC FESTO ALIISQUE ADNEXAM ACCIPIENDI INTRA OCTIDUUM.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Supplices ad Nos preces adhibuit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Praedicatorum, vota depromens Capituli Generalis Friburgi in Helvetia mense augusto superioris anni celebrato, ut de Apostolica benignitate festus dies Sanctissimi Rosarii B. Mariae Virginis inter illos adnumerari possit, quibus Fratres Sororesque nec non Tertiarii in communitate viventes Ordinis ipsius, absolutionem generalem cum indulgentia plenaria recipere possunt. Nos votis his piis annuentes, audito dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Maiore Poenitentiario, de omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, concedimus et largimur, ut in universo Ordine Praedicatorum, ubique terrarum, festus dies SS̃mi Rosarii B. Mariae Virginis quotannis inter illos dies recenseatur quibus Fratribus Sororibusque nec non Tertiariis in convictu degentibus Ordinis illius fas est absolutionem generalem cum plenaria indulgentia recipere. Ad haec largimur, ut praedicta absolutio eique adnexa indulgentia, tum pro festo Rosarii, tum pro aliis dicti Ordinis festis concessa, in aliam intra octavam diem transferri licite queat si forte aliquod impedimentum obsit quominus propria die habeatur. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem ut prae-

sentium Litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XI iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

V

ECCLESIA TARVISINA ASSUMPTIONIS B. M. V., VULGO « LA MADONNA GRANDE » TITULO ET PRIVILEGIIS BASILICAE MINORIS DECORATUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Cum SSma Virgo Maria tot tantisque meritis Dei mater electa fuerit, atque eodem tempore gratiarum pro hominibus sequestra divinitus constituta, sacras Aedes, in quibus tam opiferam Patronam insigni religione fideles venerantur, praecipuis honoribus ac privilegiis libentes exornamus. Itaque perantiquum ac celeberrimum huiusmodi Sanctuarium, olim Abbatia, quod sub titulo Assumptionis B. Mariae Virginis vulgo « La Madonna Grande » Tarvisii erectum, historicis scriptis non minus quam eiusdem Civitatis Statutis est illustratum, placet Nobis ad potiorem dignitatis evehere gradum, ut cum aucto cultus splendore, fidelium quoque pietas erga Immaculatam Dei Parentem in dies augeatur. Exorta enim sacra haec Aedes iam inde a saeculo octavo, utpote parvum Sacellum, tum a S. Anselmo Foroiulii Duce, tum ad eius exemplum ab aliis ampliatum fuit. Condito autem templo a Gerardo Magistratu Tarvisino, ubi Synesii, Theopompi ac Fuscae martyrum exuviae asservarentur, Nonantulam postea translatae, magnus saeculo nono thaumaturgae ac vetustissimae Iconi B. Mariae Virginis, post patratas ab Hunnis vastationes, non defuit honor, donec nobilis gens de Camino ac pia praesertim femina Lucretia della Torre Rover, saeculo undecimo, Marialem Aedem rursus excitandam curarunt, quam insuper saeculo quinto decimo Venetus Patricius Morosini productis operibus magna ex parte instauravit. Ibi sua quisque aetate nonnulli Coelites Beati, et prae ceteris rec. mem. Benedictus Papa XI, Decessor Noster, in eadem Paroecia natus, pariter atque Henricus, domo Boceno, et Gregorius Cardinalis Barbarigo, Episcopus Patavinus, eximio amoris obsequio tantam Matrem sunt prosecuti. Et memoria est impri-

mis dignus S. Hieronymus Aemiliani, qui Castri Novi ad Tarvisium defensor, et in carcerem coniectus, postquam Dei Genitricis auxilium impetrasset et liber esset, vincula ad Eius altare grati animi ergo in hoc templo deposuit, ibique se Deo penitus consecravit. Deinde ex suffragio Bernardini Marini eiusdem Civitatis Sacrorum antistitis, ipsa Ecclesia, vulgari nomine « S. Maria Maggiore » vel « La Madonna Grande » nuncupata, et cui animorum cura committebatur, Basilicae Liberianae de Urbe aggregata fuit, ac demum fel. rec. Pius Pp. X, Decessor Noster, quum apud Curiam Tarvisinam Cancellarii munus exerceret, a. MDCCCLXXX effecit, ut celebre hoc Mariale Sanctuarium Clericis Regularibus e Congregatione Somascha perpetuo concrederetur. Neque praetereundum ducimus, hoc in Sanctuario, ad quod ingenti numero fideles etiam turmatim occurrunt, SSmae Virginis imaginem aurea corona ex Capituli Vaticani decreto usque ab anno MDCCCXCVII redimitam fuisse, atque ipsum non modo amplitudine et mirificis artis operibus praestare, sed praeclaras Sanctorum reliquias religiose custodire, praeter quam quod apostolicis indulgentiis locupletatum divite etiam supellectile abunde pollet. Quibus omnibus cognitis ac perpensis, cum Venerabilis Frater Andreas Hyacinthus Longhin, praesens Tarvisinus Episcopus, una cum clero populoque, ac dilectus filius Ioannes Mazzitelli, supremus Congregationis huiusmodi Moderator, huius nomine supplices ad Nos moverint preces, ut praenobile id Sanctuarium novae Pontificiae benevolentiae significatione cumulare dignaremur: Nos, piis hisce votis benigne exceptis, ac de consilio VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalium sacris Ritibus tuendis, hoc parochiale templum Tarvisinum in honorem B. Mariae Virginis in Coelum Assumptae, vulgo « La Madonna Grande » Basilicae Minoris titulo ac dignitate perpetuum in modum cohonestamus, eidemque Sanctuario omnia et singula conferimus iura, privilegia, praerogativas, honores, indulta quae minoribus huius almae Urbis Nostrae Basilicis de more competunt. Decernentes has Litteras firmas, validas atque efficaces semper existere et fore, suosque plenarios atque integros effectus sortiri atque obtinere, illisque ad quos spectat, vel in posterum spectare poterit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque in praemissis iudicandum esse ac definiendum, atque irritum et inane si secus super his a quovis, qualibet auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

EPISTOLAE

I

AD R. P. D. FRANCISCUM ROSSI, ARCHIEPISCOPUM CALARITANUM, CETEROSQUE ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS SARDINIAE AD ANNUUM CONVENTUM CONGREGATOS, DE COMMUNIBUS OBSEQUENTISSIMIS LITTERIS GRATIAS AGENS.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Communem vestram epistolam libentissime legimus. Quae enim vos pietas ad scribendum impulit, eadem scribentibus verba suggessit amoris officiique plenissima. Laeta enim ac tristia persequimini, sed altera ita recolitis, ut ab iis, quorum mentionem facitis, apostolicae providentiae testimoniis, quidquid redundat in Nos laudis, id omne amantissime celebretis: de alteris vero sermonem inferre nonnisi eo libet consilio, ut in hisce tantis, quibus premimur, angustiis, opportuno Nos solatio relevetis. Hac studiorum significatione delectati admodum sumus, vobisque, venerabiles fratres, gratias, ut par est, et agimus et habemus.

Postrema epistolae vestrae pars ad eos Nos refert clericos, quos sanctiora munera atque altiora proposita ad nobiliora iamdiu avocant castra. Sentimus plane idem quod vos, et quae dolenter commemoratis, taciti in animo et magna cum tristitia ac saepe versamur. Metuimus, neque id temere, ne de humano pulvere corda eorum sordescant, quorum in primis virtus splendeat ceteris oportet: ac sollicito vehementer animo cogitationem convertimus praesertim ad eas innumeras paroecias, quibus, amotis pastoribus, vix copia suppetit sacerdotis impertientis pabulum doctrinae sanctae ac sacra administrantis. Utinam et adversa haec cooperentur in bonum!

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae apostolica sit benedictio, quam vobis omnibus, venerabiles fratres, clero populoque unicuique vestrum credito peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die VIII maii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD ANDREAM CARD. FERRARI, ARCHIEPISCOPUM MEDIOLANENSEM, AC CETEROS EPISCOPOS PROVINCIAE ECCLESIASTICAE MEDIOLANENSIS GRATIAS PERSOLVENS DE COMMUNI EPISTOLA, OBSERVANTIAE AC PIETATIS PLENA, OCCASIONE ANNUI CONVENTUS EPISCOPALIS REVERENTER EXHIBITA.

Dilecte fili Noster ac venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Epistola vestra habet quae vobis amorem concilient. Sunt ea officia pietatis vestrae: sunt curae laboriosae, quibus, hoc maxime tempore, munera tuemini episcopalis ministerii: sunt denique optimae providentiae consilia ac coepta, quibus contenditis ad communem afferre fructum doctrinae virtutisque vestrae opes. Quae commemoratis dolenter mala, dolenda ea quidem sunt, uti indicia non dubia aversae ab Ecclesia voluntatis. At non deest quo vel ipsa in bonum quodammodo cooperentur. Illustrant enim maternam benignitatem Ecclesiae, quam ne iniuriae quidem dehortantur a persequendo gratificandi proposito; et in aperto ponunt quanta in collatis ab ea beneficiis sit laus cum nullus in accipientibus sit grati animi sensus.

Ad Nos, quod attinet, qua mente quove animo occurramus adversis hisce communium temporum casibus: quid praesenti demus aetati, futurae quid polliceamur, perspicuum ex iis fieri arbitramur, quae dixi-mus saepe et egimus cum tempus necessitatemque postulare visum est. Utcumque sit, huc conferendae vobis curae, in hoc maxime adlaborandum, ut quidquid Apostolica Sedes praestet sive ad levandas belli calamitates, sive ad pacem conciliandam, id et compertum habeant omnes, et uti par est aestiment. Tunc enim fiet ut veritas ad saniora homines revocet consilia.

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae apostolica sit benedictio, quam vobis omnibus, dilecte fili Noster ac venerabiles fratres, clero ac populo unicuique vestrum credito peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XII maii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

NORMAE

PRO SACRA PRAEDICATIONE

Ut quae Beatissimus Pater nuper in Encyclicis Litteris *Humani generis redemptionem* de sacra praedicatione docuit ac praestituit ad praxim facilius deducantur, Eminentissimi Patres S. C. Consistoriali praepositi, ipso Summo Pontifice plene adprobante, sequentes sancivere normas, quibus Rmi locorum Ordinarii uti debeant ut tuto in re tam gravi procedant; easque eadem Sanctitas Sua statim exsecutioni mandandas praecipit, quo scilicet quod Apostolus nominat *ministerium verbi* eos afferat fructus in tuitionem ac propagationem fidei christianaeque vitae custodiam, quales et divinus Magister Christus intendit et catholica Ecclesia sibi iure promittit.

Caput I.

A quibus et qua ratione praedicatores Verbi Dei sint eligendi.

1. Rmi locorum Ordinarii illud ante omnia semper prae oculis habeant, quod Sacra Tridentina Synodus, anteriores praescriptiones innovans ac perstringens, cap. IV, sess. 24, *De Reform.*, sancit; ubi, postquam monuit *praedicationis munus Episcoporum praecipuum* esse, sic sequitur: *Mandat* (S. Synodus) *ut in Ecclesia sua ipsi* (Episcopi) *per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos quos ad praedicationis officium assument; in aliis autem Ecclesiis per parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopis* (*impensis eorum qui eas praestare aut tenentur vel solent*) *deputandos, in civitate aut in quacumque parte dioecesis censebunt expedire, saltem dominicis et solemnioribus diebus festis ..... sacras Scripturas divinamque legem annuntient. Nullus autem saecularis sive regularis, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, praedicare praesumat.*

Quod plane in novo ecclesiastico Codice confirmatur can. 1327, 1328 et 1337.

2. Cum igitur ad Episcopum loci Ordinarium praedicandi munus praecipue spectet, cumque ad eumdem pertineat *assumere* ac *deputare* qui ipsum substituant proque ipso suppleant in hoc gravissimo ministerio, etiam specifice in casu quo praedicationis impensae, aut ex iure aut ex consuetudine, ab aliis sint persolvendae; nullus nec valide nec licite eligere aut advocare concionatorem quempiam etiam pro ecclesia propria; nullusque de clero sive saeculari sive regulari, huiusmodi inventionem licite acceptare poterit, nisi intra limites ac modos in sequentibus articulis statutos.

3. Parochi, vi missionis habitae in eorum electione, sicut ad confessiones excipiendas habilitantur, ita etiam facultate concionandi gaudent, salva quidem lege residentiae salvisque conditionibus ceteris, quas Ordinarius necessario vel utiliter apponendas censuerit. Idem de Canonico Theologo dicendum quoad lectiones Scripturae sacrae.

4. In reliquis casibus universis, ad praedicandum populo fidelium in publicis templis vel oratoriis, etiam regularium, et a sacerdotibus etiam regularibus, necesse est ut facultas obtineatur ab Ordinario dioecesis.

5. Huiusmodi facultas, ad normam eorum quae in Codice praescribuntur can. 1341, § 1 et 2, petenda est:

a) a prima Capituli dignitate, audito tamen Capitulo, pro praedicationibus, quae ex lege vel voluntate Capituli fiant in ecclesia propria;

b) a Superiore regulari, servatis respectivi Ordinis vel Congregationis regulis, pro ecclesiis religionum clericalium;

c) a parocho pro ecclesia parochiali aliisque ecclesiis ab ea dependentibus;

d) et si agatur de parocho ecclesiae spectantis ad Capitulum vel ad Ordinem religiosum, ab eodem parocho pro concionibus quae ab ipso pendent, secluso Capituli vel religionis interventu;

e) a sacerdote primicerio vel capellano confraternitatis cuiuslibet pro ecclesia propria;

f) a sacerdote ecclesiae rectore, quique sacras ibidem functiones de iure peragit, pro omnibus ecclesiis aliarum corporationum moralium non clericalium, aut religionum laicalium, monialium, privatorum.

6. Ad tramitem decisionum S. C. Concilii in *Sutrina,* 8 maii 1688, et in *Ripana,* 21 maii 1707, qui praedictam facultatem postulat, debet tantum concionatoris nomen proponere, idque subordinate ad beneplacitum Ordinarii, qui solus uti potest verbis *eligimus et deputamus ad postulationem* N. N., etc.

7. Postulatio ad obtinendum concionatorem aliquem facienda est tempore utili et opportuno, ut Ordinarius commode queat informationes necessarias de eiusdem persona habere (Codic., can. 1341, § 2): hoc autem tempus, generatim loquendo, haud erit inferius duobus mensibus, uti iam statuit S. C. Concilii in *Theanen.*, 19 aprilis 1728 et 30 aprilis 1729; salva tamen Episcopis facultate tempus aliud statuendi etiam brevius pro genere et gravitate praedicationis et pro qualitate concionatoris, dioecesani vel extradioecesani.

8. Quicumque, obligatione petendi facultatem posthabita, sacerdotem quempiam ad concionandum invitaverit; itemque sacerdos quilibet, qui tali modo invitatus scienter acceptarit et concionatus fuerit, puniendi sunt ab Ordinario poenis eius arbitrio statuendis, non exclusa suspensione a divinis.

9. Facultas praedicandi, quando agitur de concionatore extradioecesano, scripto tribuenda erit, designato etiam loco et genere praedicationis, pro quibus concessa fuerit.

10. Ordinarii, *onerata graviter eorum conscientia,* facultatem concionandi nemini concedent, nisi prius ipsis constiterit de illius pietate, scientia et idoneitate, secundum praescriptiones quae sequenti capite tradentur: si vero agitur de sacerdotibus extradioecesanis vel de religiosis cuiuscumque Ordinis, nisi prius respectivum Ordinarium et Superiorem interpellaverint ac responsionem favorabilem habuerint.

11. Ordinarius et Superior regularis, qui ab alio Ordinario de informationibus interrogati fuerint circa pietatem, scientiam atque idoneitatem ad praedicandum cuiuspiam eorum subditi, tenentur *sub gravi* eas pro veritate tradere, secundum scientiam et conscientiam prout in can. 1341, § 1, novi Codicis praescribitur. Ordinarius vero qui illas recipit, tenetur eisdem se conformare, secretum de acceptis notitiis absolute servando.

12. Ordinarius qui, ob informationes ut supra acceptas aut aliam ob caussam, censuerit in Domino concionandi facultatem alicui denegare, sufficit ut idipsum petenti facultatem significet quin aliud addat, *soli Deo rationem de sua sententia redditurus.*

Caput II.

Quo pacto constare debeat de idoneitate concionatoria.

13. Generatim loquendo, sicut ad tribuendam sacerdoti cuivis facultatem pro ministerio excipiendi fidelium confessiones Ordinarii arctissime obligantur certitudinem acquirere de eius idoneitate et culpa se innexos reputarent si ad tantum munus admitterent qui moribus foret indignus, vel

scientiae debitae defectu incapax; ita et non aliter iidem Ordinarii debent se gerere, antequam aliquem assumant et destinent ad ministerium verbi.

14. Medium ordinarium ad dignoscendam cuiuspiam idoneitatem ad praedicationis officium, praesertim quoad scientiam et quoad actionem, est examen a candidato voce et scripto subeundum coram tribus examinatoribus, qui arbitrio Ordinarii possunt seligi vel inter examinatores synodales vel etiam inter sacerdotes extradioecesanos, aut etiam e clero regulari.

Cognita autem idoneitate quoad scientiam et actionem, vel etiam in antecessum, haud minori studio, imo etiam maiori, inquiret Ordinarius num idem candidatus pietate, honestate morum et publica aestimatione dignus sit qui verbum Dei evangelizet.

15. Pro huiusmodi duplicis examinis exitu, poterit Ordinarius candidatum declarare idoneum aut generatim aut pro aliqua solummodo praedicationis specie, ad tempus vel ad experimentum et certis sub conditionibus, aut absolute et non in perpetuum, dando illi *pagellam* praedicationis, ea omnino ratione qua datur pro confessionibus, vel ei facultatem praedicandi simpliciter denegando.

16. Non prohibentur tamen Ordinarii, in casibus particularibus et per exceptionem, quominus aliquem ad praedicandum, sine praevio examine de quo supra, admittant, dummodo aliis iisque certis argumentis de eius idoneitate constet.

17. Vetitum tamen absolute esto *diplomata*, ut aiunt, *praedicationis* subditis etiam propriis impertiri, vel subditis etiam propriis sed honoris titulo aut in aestimationis signum.

18. Servata, pro regularibus et religiosis exemptis, eorum Ordinariis facultate deputandi subditos, quos secundum regulas et constitutiones Ordinis noverint dignos et idoneos, conformiter tamen semper ad praescriptiones Codicis, can. 1338, ad praedicandum intra septa domus religiosae vel monasterii; si tamen destinare aliquem voluerint ad conciones habendas in publicis ecclesiis, *non exclusis Ordinis propriis*, tenentur illum coram dioecesano loci Ordinario sistere ad examen subeundum iuxta superius disposita articulis 13, 14, 15.

Caput III.

Quid in sacra praedicatione servandum sit vel vitandum.

19. Quoniam *sancta sancte tractanda sunt*, nemo praedicationem suscipiat quin digne ac proxime se praeparaverit studio simul et oratione.

20. Argumenta concionum sint essentialiter sacra (Cod. can. 1347). Quod si concionator alia argumenta tractare voluerit non stricte sacra,

semper tamen domui Dei convenientia, facultatem a loci Ordinario petere et obtinere debebit; qui quidem Ordinarius eam numquam concedet nisi re mature considerata eiusque necessitate perspecta. Concionatoribus tamen omnibus de re politica in ecclesiis agere omnino et absolute sit vetitum.

21. Elogia funebria nemini recitare fas esto nisi praevio et explicito consensu Ordinarii, qui quidem, antequam consensum praebeat, poterit etiam exigere ut sibi manuscriptum exhibeatur.

22. Concionator prae oculis semper habeat et in praxim deducat quae S. Hieronymus Nepotiano commendabat: *Divinas Scripturas saepius lege: imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur ... Sermo presbyteri Scripturarum lectione conditus sit.* Studio autem Scripturarum sacrarum iungatur studium Patrum ac Doctorum Ecclesiae.

23. Citationes ac testimonia scriptorum aut auctorum prophanorum sobrietate summa adhibeantur, multoque magis dicta haereticorum, apostatarum et infidelium: nunquam vero personarum viventium auctoritates proferantur. Fides et christiana morum honestas non his egent adsertoribus ac defensoribus!

24. Concionator ne plausus auditorum aucupetur, sed quaerat unice animarum salutem et commendationem a Deo atque Ecclesia. *Docente te in ecclesia non clamor populi, sed gemitus suscitetur. Lacrymae auditorum laudes tuae sint* (Hieron. ad Nepotian.).

25. Usus, qui alicubi invaluit, ephemerides vel plagulas typis impressas adhibendi tum ad auditores aucupandos ante praedicationem, tum post praedicationem ad concionatoris meritum extollendum, reprobandus omnino est et damnandus, quovis id praetextu boni fiat. Curent Ordinarii, quantum poterint, ut ne id usuveniat.

26. Quoad actionem in concionando nil melius praescribi potest quam quod S. Hieronymus Nepotianum admonebat: *Nolo te declamatorem et rabulam garrulumque sine ratione, sed mysteriorum peritum et sacramentorum Dei eruditissimum. Verba volvere, et celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est.... Nihil tam facile quam vilem plebeculam et indoctam concionem linguae volubilitate decipere, quae quidquid non intelligit plus miratur.*

27. Quamobrem concionator tam in ratiocinatione quam in linguae usu sese communi auditorum captui accomodet; quoad vero actionem ac recitationem, eam observet modestiam et gravitatem, quae illi convenit qui pro Christo legatione fungitur.

28. Caveat item semper ac diligentissime ne sacram praedicationem in quaestum vertat, quaerendo quae sua sunt, non quae Iesu Christi;

ne sit igitur *turpis lucri cupidus* nec vanae gloriolae lenocinio se capi sinat.

Nunquam vero ex animo permittat excidere quod, secundum Evangelii et Apostolorum doctrinam et Sanctorum exempla, idem Hieronymus Nepotiano suggerebat: *Non confundant opera tua sermonem tuum; ne cum in ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat: Cur ergo haec quae dicis, ipse non facis? - Delicatus magister est qui, pleno ventre, de ieiuniis loquitur... Sacerdotis os, mens manusque concordent.*

Caput IV.

Cui et quomodo interdicenda praedicatio.

29. Concionatores, qui praescriptiones superiori capite editas negligant, si emendationis spem praebeant et graviter non offenderint, prima alterave vice ab Episcopo moneantur ac reprehendantur.

30. Si vero emendationem neglexerint aut graviter cum fidelium scandalo peccaverint, Episcopus, ad tramitem Codicis, can. 1340, §§ 2 et 3.

a) si agatur de proprio subdito aut de religioso cui praedicandi facultatem ipse dederit, concessam facultatem, nullo hominum respectu, aut ad tempus revocet aut omnino abroget;

b) si autem de sacerdote extradioecesano agatur vel de religioso cui non ipse *pagellam* impertiverit, praedicationem illi in dioecesi sua interdicat simulque de re moneat tam Ordinarium proprium quam eum qui *praedicationis pagellam* eidem concessit; in casibus autem gravioribus ne omittat ad S. Sedem referre;

c) poterit etiam Episcopus, imo et debebit pro diversitate casuum, concionatore graviter peccante, coeptam praedicationem ipsi intercipere.

31. Interdici pariter praedicatione oportet, *saltem ad tempus et pro aliquo loco,* quicumque aut pro sua vivendi ratione aut quavis alia de causa, etsi inculpabiliter, publicam bonam existimationem amiserit, ita ut ministerium suum inutile vel damnosum evaserit.

32. Ordinarii dioecesani commissionem vigilantiae pro praedicatione, unusquisque in sua dioecesi, instituent, quae iisdem sacerdotibus componi poterit ac commissio pro examine candidatorum.

33. Quia vero nec Episcopi nec commissio vigilantiae adesse ubique in dioecesi poterunt; quum agetur de praedicationibus maioris momenti in locis dissitis, Ordinarii exigent his desuper a Vicariis Foraneis vel a parochis informationes peculiares et tutas iuxta normas superius traditas.

Caput V.

De praeparatione remota ad ministerium praedicationis.

34. Ordinarii et Superiores religiosorum stricte obligantur proprios clericos ad sanctam salutaremque praedicationem ab ipsa iuvenili aetate formare studiorum tempore, tum ante tum post susceptum sacerdotium.

35. Curabunt igitur ut dicti clerici, dum sacrae theologiae dant operam, de variis praedicationum generibus doceantur; praeque manibus habeant et gustent exemplaria insignia quae in omni concionum genere Sancti Patres reliquerunt, praeter illa quae in sacris Evangeliis, in Actibus et Epistolis Apostolorum ubique accesserunt.

36. Studebunt item Ordinarii ut iuvenes instituantur de actione et pronunciatione in concionibus servandis, ut eam deinde gravitatem, simplicitatem et concinnitatem praeseferant, quae nihil histrionem sapiat, sed verbo Dei conveniat, probetque concionantem pro animi persuasione et ex corde loqui sublimemque spectare finem, qui ministerio suo est praestitutus.

37. Haec dum in seminariis vel studiorum locis peragentur, Superiores scrutabuntur quod genus praedicationis singulorum alumnorum dispositioni magis respondeat, ut deinde ea super re ad Ordinarium referant.

38. Initialem autem institutionem, quam clerici in seminariis vel in studiorum domibus habuerunt, Ordinarii, etiam post sacros Ordines susceptos, perficiendam curabunt.

39. Quamobrem, iuxta informationes de unoquoque habitas, eos facilioribus primum ac humilioribus praedicationibus occupabunt et exercebunt, ut in tradenda pueris christiana catechesi, Evangelio breviter explicando, iisque similibus.

40. Poterunt demum Ordinarii suis clericis praescribere ut, aliquo annorum spatio, examen de praedicatione in curia quotannis subeant tam voce quam scripto, ea quidem methodo quae ipsis magis probabitur, conformiter scilicet ad praescriptiones Codicis pro examinibus annuis a clericis subeundis post sacerdotii susceptionem.

Ex S. C. Consistoriali die 28 iunii, in pervigilio SS. App. Petri et Pauli anno 1917.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

Versione italiana.

REGOLAMENTO

CIRCA LA SACRA PREDICAZIONE

Per la pratica esecuzione di quanto insegna e prescrive la lettera enciclica *Humani generis redemptionem* circa la sacra predicazione, gli Emi Padri della S. C. Concistoriale, con piena approvazione di Sua Santità, hanno stabilito il seguente regolamento, che dovrà essere per gli Ordinari una norma sicura in materia di così grande importanza, e che, per espresso volere dello stesso S. Padre, deve avere immediata esecuzione, affinchè il *ministerium verbi,* come lo chiama l'Apostolo, possa portare quei benefici effetti per la difesa e propagazione della fede e per la tutela della vita cristiana, che furono e sono negl'intendimenti del divino Maestro Gesù Cristo e che giustamente si attende la Chiesa.

Capo I.

Da chi e come si debbano scegliere i predicatori.

1. In primo luogo i Rmi Ordinari abbiano sempre innanzi agli occhi quello che, rinnovando le prescrizioni anteriori, sinteticamente stabilisce il S. Concilio di Trento al cap. IV, sess. 24, *De reform.*, dove, dopo aver ricordato che *praedicationis munus Episcoporum praecipuum est,* così prosegue: *Mandat* (Sancta Synodus) *ut in ecclesia sua ipsi* (Episcopi) *per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos quos ad praedicationis officium assument; in aliis autem ecclesiis per parochos, sive, iis impeditis, per alios ab Episcopis* (*impensis eorum qui eas praestare aut tenentur vel solent*) *deputandos, in civitate aut in quacumque parte dioecesis censebunt expedire, saltem dominicis et solemnioribus diebus festis,* ecc., *sacras Scripturas divinamque legem annuntient ... Nullus autem saecularis, sive regularis, etiam in ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, predicare praesumat.*

Il che viene anche consacrato nel nuovo *Codice* ecclesiastico, can. 1327, 1328 e 1337.

2. Spettando, dunque, principalmente al Vescovo Ordinario del luogo l'officio di predicare ed essendo a lui riservato di *assumere* e *deputare* chi lo sostituisca e supplisca in questo altissimo ministero, anche nel caso specifico che le spese siano, o per dovere o per uso, sostenute da altri, niuno può validamente e lecitamente eleggere ed invitare un predi-

catore, anche per la propria chiesa, e niuno del clero secolare o regolare può lecitamente accettare simile invito, se non nei limiti e modi fissati negli articoli che seguono.

3. I parroci, in forza del mandato avuto con la loro elezione, sono abilitati alla predicazione, salva però la legge della residenza e salve le condizioni ulteriori che l'Ordinario crederà necessario od espediente stabilire. Così pure il Canonico teologo quanto alle lezioni scritturali.

4. In tutti gli altri casi per predicare al popolo fedele nelle pubbliche chiese od oratorii, anche dei regolari, e dagli stessi sacerdoti regolari, è necessaria la facoltà dell'Ordinario diocesano.

5. Questa facoltà, in conformità al disposto del *Codice* can. 1341, § 1 e 3, deve esser chiesta:

a) dalla prima dignità del Capitolo, dietro il parere del Capitolo stesso, per le predicazioni dipendenti dalle leggi o dalla volontà del Capitolo nella rispettiva chiesa;

b) dal Superiore religioso, osservate le regole del rispettivo Ordine o Congregazione nelle chiese delle religioni clericali;

c) dal parroco per la chiesa parrocchiale ed altre chiese da lui dipendenti;

d) e se si tratti del parroco di una chiesa spettante ad un capitolo o ad un Ordine religioso, dal parroco stesso per quelle prediche che da lui dipendono all'infuori delle competenze del Capitolo o della Religione;

e) dal sacerdote primicerio o cappellano della confraternita per la chiesa ad essa spettante;

f) dal sacerdote rettore della chiesa, che di diritto compie in essa le sacre funzioni, per tutte quelle chiese che dipendessero da altri corpi morali non chiericali, religioni laicali, suore, privati.

Rimane escluso che tali petizioni vengano fatte o presentate da secolari, ed ogni consuetudine in contrario resta condannata ed abolita.

6. In conformità alle decisioni della S. C. del Concilio in *Sutrina,* 8 maggio 1688, in *Ripana,* 21 maggio 1707, ecc., chi chiede tale facoltà deve limitarsi alla semplice proposta della persona, e questa subordinata al beneplacito dell'Ordinario, il quale soltanto può usare le parole ***eligimus et deputamus ad postulationem*** N. N., ecc.

7. La domanda per ottenere un predicatore deve essere fatta in tempo utile ed opportuno, affinchè l'Ordinario possa prendere comodamente le informazioni necessarie (*Codice,* can. 1341, § 2) e questo tempo in generale non deve essere inferiore ai due mesi, come ha stabilito la S. C. del Concilio nella *Theanen.,* 19 aprile 1728 e 30 aprile 1729, salvo ai Vescovi di stabilire un tempo diverso, anche più breve, secondo

il genere e l'importanza della predicazione, e la qualità del predicatore diocesano od estradiocesano.

8. Chiunque, non chiesta la facoltà, invitasse qualsiasi a predicare; parimente ogni sacerdote che, così invitato, scientemente accetti e predichi, dovranno essere puniti dall'Ordinario con pene ad arbitrio di lui, non esclusa la sospensione *a divinis*.

9. La facoltà di predicare, quando trattasi di sacerdoti extradiocesani, dovrà darsi in iscritto, designando il luogo ed il genere della predicazione commessa.

10. Gli Ordinari non daranno mai la facoltà di predicare a chicchessia, *onerata graviter eorum conscientia*, se loro prima non consti della pietà, scienza ed idoneità del soggetto, secondo le prescrizioni del capitolo seguente; e se trattasi di sacerdoti estradiocesani o di religiosi, se non dopo sentito il rispettivo loro Ordinario o superiore, ed avutane favorevole risposta.

11. L'Ordinario od il superiore religioso, richiesto da un altro Ordinario d'informazioni sulla pietà, scienza ed idoneità di un loro suddito per la predicazione, dovrà *sub gravi* darle in tutta verità, secondo scienza e coscienza a norma del can. 1341, § 1 del nuovo *Codice*. E l'Ordinario, che le riceve, dovrà regolarsi in conformità alle medesime, e conservare su di esse un assoluto segreto.

12. Qualora un Ordinario, per le informazioni avute, di cui al numero precedente, o per altro motivo, credesse di escludere alcuno dalla predicazione, basterà che avverta di tale esclusione chi gli ha fatto la richiesta, senza essere obbligato a dare spiegazioni ulteriori, *soli Deo rationem de sua sententia redditurus*.

Capo II.

Come debba constare dell'idoneità del predicatore.

13. In generale, come per autorizzare alcuno al sacro ministero della confessione, gli Ordinari hanno strettissimo obbligo di accertarsi della idoneità del soggetto, e si crederebbero in colpa se ammettessero a tanto officio chi per condotta ne fosse indegno o, per difetto di scienza, incapace; così e non altrimenti debbono regolarsi prima di ammettere e destinare alcuno a spezzare il pane della divina parola.

14. Il mezzo ordinario per constatare l'idoneità per la predicazione, specialmente circa la scienza e il modo di porgere, è l'esame a voce ed in iscritto da farsi dinanzi ad una commissione di tre, che possono

essere scelti fra gli esaminatori del clero e possono essere anche sacerdoti estradiocesani o religiosi, ad arbitrio dell'Ordinario.

Dopo constatata l'idoneità quanto a scienza e modo di porgere, o anche precedentemente a ciò, con non minor cura, ma anzi molto maggiore, l'Ordinario esaminerà se per pietà, onestà di condotta e buona fama il candidato sia degno di dispensare la parola di Dio.

15. In conformità del risultato di questo duplice esame l'Ordinario potrà dichiarare il candidato idoneo in generale o per una specie particolare di predicazione, a tempo ed esperimento e sotto certe condizioni o assolutamente, dandogli una pagella, come si usa per le confessioni; o anche negargli la facoltà di predicare.

16. Non è però impedito agli Ordinari, in casi particolari ed in via eccezionale, purchè consti loro da altri e sicuri argomenti della idoneità del soggetto, di ammettere alla predicazione alcuno senza il previo esame, di cui sopra.

17. Ma è assolutamente vietato di concedere diplomi di predicatori a sudditi non propri; ed anche ai propri, ma a semplice titolo di considerazione e di onore.

18. Ferma pei regolari e pei religiosi esenti la facoltà ai loro Ordinari di deputare alla predicazione interna nelle loro case i soggetti che, secondo le loro regole e costituzioni, stimassero degni ed atti, sempre però in conformità alle disposizioni del *Codice* al can. 1338, volendo però essi destinare alcuno alla predicazione nelle pubbliche chiese, ***non escluse quelle del proprio Ordine,*** dovranno presentare il religioso all'Ordinario diocesano locale per l'esame, secondo il disposto degli articoli 13, 14 e 15.

Capo III.

Che cosa si debba osservare od evitare nella sacra predicazione.

19. Poichè *sancta sancte tractanda sunt,* nessuno si accinga a predicare, se non siasi degnamente preparato con uno studio prossimo e con la preghiera.

20. I temi delle prediche siano essenzialmente sacri (*Codice,* can. 1347). Che se il predicatore vorrà trattare temi non strettamente sacri, sempre però convenienti alla Casa di Dio, dovrà chiedere ed ottenere permesso dall'Ordinario locale, il quale non lo concederà, se non dopo matura considerazione e riconosciutane la necessità. Nondimeno a tutti i predicatori resta in tutto ed assolutamente proibito di parlare nelle chiese di cose politiche.

21. A nessuno sia permesso di recitare orazioni funebri, se non col previo ed esplicito consenso dell'Ordinario, il quale, prima di darlo, potrà anche esigere che gli sia esibito il manoscritto.

22. Il predicatore abbia sempre innanzi agli occhi e pratichi quello che S. Girolamo raccomandava a Nepoziano: *Divinas scripturas saepius lege: imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur... Sermo presbyteri scripturarum lectione conditus sit.* Alla Sacra Scrittura aggiunga lo studio dei Padri e dei Dottori della Chiesa.

23. Le citazioni e testimonianze di scrittori od autori profani si usino con somma sobrietà: e molto più quelle di eretici, apostati od infedeli: giammai si usino quelle di persone ancora viventi. Ben altrimenti si può tutelare e si tutela la fede e la morale cristiana!

24. Non aspiri il predicatore al plauso degli uditori, ma solo alla salute delle anime ed all'approvazione di Dio e della Chiesa. *Docente te in ecclesia non clamor populi, sed gemitus suscitetur. Lacrymae auditorum laudes tuae sint* (S. Girolamo a Nepoziano).

25. Il sistema, in qualche luogo introdotto, di fare pubblicità sui giornali od in foglietti volanti prima della predicazione per attirare uditori o, dopo di essa, per elogiare il predicatore, si riprova e condanna, anche se fatto con fine e sotto pretesto di bene. Cureranno quindi gli Ordinari, per quanto è da loro, che ciò si sopprima dove fosse in uso, ed altrove non si introduca.

26. Nel modo di porgere nulla di meglio si può dire di quanto S. Girolamo insegnava a Nepoziano (loc. cit.): *Nolo te declamatorem et rabulam, garrulumque sine ratione; sed mysteriorum peritum et sacramentorum Dei eruditissimum. Verba volvere, et celeritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est.... Nihil tam facile quam vilem plebeculam et indoctam concionem linguae volubilitate decipere, quae quidquid non intelligit plus miratur.*

27. Quindi sia il ragionamento e linguaggio del predicatore proporzionato alla capacità media degli uditori. Quanto poi al gesto ed alla recita serbi quella modestia e gravità che conviene a colui, il quale è Legato di Gesù Cristo (*Codice,* can. 1347).

28. Si guardi sempre e con ogni cura dal fare della predicazione un mestiere per vivere, cercando *quae sua sunt, non quae Iesu Christi.* Non sia quindi *turpis lucri cupidus* e non si lasci tentare dal lenocinio della vanagloria.

Abbia poi vivamente presente in ogni tempo quello che, in conformità al Vangelo, alla dottrina degli Apostoti, all'esempio dei Santi, insegnava S. Girolamo a Nepoziano (loc. cit.): *Non confundant opera tua*

sermonem tuum; ne cum in ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat: Cur ergo haec quae dicis ipse non facis? Delicatus magister est qui pleno ventre de ieiuniis loquitur.... Sacerdotis os, mens manusque concordent.

Cap. IV.

A chi e come si debba proibire la predicazione.

29. I predicatori che non si attenessero alle prescrizioni stabilite nel capo precedente, se correggibili e per cose non gravi, per la prima o seconda volta siano dal Vescovo avvertiti e ripresi.

30. Se non si emendano, o se si tratti di mancanza grave che abbia dato scandalo, il Vescovo, in conformità al can. 1340, § 2 e 3 del *Codice*:

a) qualora si tratti di un proprio suddito o di un religioso a cui egli abbia dato la pagella di predicatore, dovrà, senza umani riguardi, sospendergli o togliergli la data facoltà;

b) qualora si tratti di estradiocesano o di un religioso a cui non abbia dato la detta pagella, dovrà interdirgli di più predicare nella sua diocesi, informando d'ogni cosa l'Ordinario proprio e colui che ha dato la pagella al detto soggetto; e nei casi più gravi, o quando speciali ragioni lo consiglino, non manchi di avvertire la S. Sede.

c) potrà anche il Vescovo, ed anzi dovrà, secondo i casi, avvenuta una mancanza grave da parte di un predicatore, interrompergli la predicazione.

31. Egualmente dovrà essere interdetto dalla predicazione, almeno *ad tempus et pro aliquo loco,* chi per la sua condotta o per qualsiasi altro motivo, anche senza sua colpa, decadesse dalla pubblica stima, così da rendere il suo ministero inutile o dannoso.

32. Gli Ordinari diocesani costituiranno nelle loro diocesi una commissione di vigilanza *pro praedicatione,* che potrà anche essere la stessa che per gli esami.

33. Non potendo i Vescovi e le commissioni di vigilanza esser presenti in tutta la diocesi, trattandosi di predicazioni di qualche importanza in luoghi distanti, gli Ordinari esigano dai Vicari foranei o dai Parroci informazioni particolareggiate e precise secondo le norme sopra indicate.

Capo V.

Della preparazione remota per la sacra predicazione.

34. Sarà stretta cura degli Ordinari e dei Superiori religiosi di formare i loro chierici ad una santa e salutare predicazione fin dai giovani anni, durante i loro studi, prima del sacerdozio e negli anni susseguenti.

35. Dovranno quindi curare che i loro chierici, durante il corso teologico, conoscano i vari generi di predicazione, ed abbiano sotto gli occhi ed assaporino i grandi esempi che di essa in ogni specie ci hanno lasciato i Santi Padri, senza dire di quelli che nel Vangelo, negli Atti e nelle Lettere degli Apostoli si trovano, può dirsi, ad ogni pagina.

36. Provvederanno gli stessi Ordinari e Superiori che i giovani sieno istruiti circa il porgere e circa la declamazione da usarsi nel predicare, affinchè usino quella gravità, naturalezza e correttezza che non abbia nulla di teatrale, ma convenga alla parola di Dio e che è propria di chi è convinto di ciò che dice, ne ha pieno il cuore e mira al fine sublime del suo operare.

37. Mentre ciò si verrà adempiendo nei seminari o negli studentati, studieranno i superiori qual genere di predicazione sia più propria ad uno piuttosto che all'altro chierico, e ne daranno fedele relazione al rispettivo Ordinario.

38. Nè minor cura avranno gli Ordinari affinchè i giovani sacerdoti perfezionino, dopo l'ordinazione, l'istituzione iniziale avuta in seminario o nello studentato.

39. Tenendo quindi calcolo delle note avute durante la loro educazione, cominceranno ad esercitarli in predicazioni più facili, come nell'insegnamento della dottrina cristiana ai fanciulli, in brevi spiegazioni del Vangelo e simili.

40. Potranno infine gli Ordinari prescrivere ai loro chierici che, per qualche tempo, subiscano ogni anno un esame di predicazione nella curia, tanto a voce che in iscritto, con quel metodo che più crederanno opportuno, in conformità alle prescrizioni del Codice circa gli esami annuali dei giovani sacerdoti dopo la loro ordinazione.

Dalla S. C. Concistoriale, 28 giugno, vigilia dei SS. Apostoli Pietro e Paolo, 1917.

✠ G. Card. De Lai, Vescovo di Sabina, *Segretario.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Arcivescovo di Cesarea, *Assessore.*

II

RATISBONENSIS ET AUGUSTAE VINDELICORUM

DISMEMBRATIONIS ET AGGREGATIONIS

DECRETUM

Quo melius animarum saluti consulatur, apprime expedit, ut fideles ei tribuantur et aggregentur paroeciae, quam facilius et commodius adire possunt.

Quum itaque fideles locorum vulgo *Au am Aign* et *Winden am Aign*, parochiali ecclesiae Geisenfeld, dioecesis Ratisbonensis, hucusque adscripti, ob distantiam ad eamdem ecclesiam nonnisi cum magno incommodo convenire possint, supplici libello efflagitarunt, ut a parochia *Geisenfeld* et dioecesi Ratisbonensi seiungerentur, et dioecesi Augustae Vindelicorum unirentur et respective aggregarentur fideles quidem loci *Au am Aign* parochiae *Hoeg*, fideles autem loci *Windem am Aign* ecclesiae filiali *Langenbruck* parochiae *Fahlenbach*.

Quare SSmus D. N. Benedictus XV, re mature considerata et habito utriusque Ordinarii consensu, oblatis precibus obsecundare dignatus est.

Itaque Sanctitatis Suae iussa exsequens S. C. Consistorialis per praesens decretum, suppleto, quatenus opus sit, quorumcumque in hac re interesse habentium vel habere praesumentium, consensu, pagos *Au am Aign* et *Windem am Aign* cum omnibus et singulis fidelibus in eis existentibus et commorantibus a territorio paroeciae *Geisenfeld*, dioecesis Ratisbonensis separat et avellit, eosque pariter ut supra dioecesi Augustae Vindelicorum aggregat et fideles quidem loci *Au am Aign* addicit paroeciae *Hoeg*, fideles vero loci *Windem am Aign* ecclesiae filiali *Langenbruck* parochiae *Fahlenbach*.

Ad praemissa vero exsecutioni mandanda deputatur R. P. D. Eugenius Pacelli, Archiepiscopus titularis Sardianus atque in Bavaria Apostolicus Nuntius, eique tribuuntur necessariae et opportunae facultates etiam subdelegandi ad effectum de quo agitur quemlibet ecclesiastica dignitate ornatum, onere tamen ei imposito ad hanc S. C. Consistorialem quamprimum transmittendi exemplar authenticum peractae exsecutionis.

Contrariis non obstantibus quibusvis, speciali quoque mentione dignis.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. C. C., die 21 maii 1917.

✠ C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

III

PROVISIO ECCLESIARUM

S. Congreg. Consistorialis decretis, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

8 maii 1917. — Titulari archiep. ecclesiae Tirensi praefecit R. P. D. Rodulphum Caroli, hactenus episcopum Cenetensem, in Internuntium Apostolicum apud Boliviam electum.

18 maii. — Titulari episcopali ecclesiae Polybatensi R. P. D. Iulium Drohobeczky, hactenus episcopum Crisiensem Ruthenorum.

21 maii. — Titulari archiep. ecclesiae Palmyrensi R. D. Bartholomaeum Cattaneo, Moderatorem Collegii Urbani de Propaganda Fide, electum in Delegatum Apostolicum in Australasia.

18 iunii. — Titulari episcopali ecclesiae Sinidensi R. P. Thomam Esser, Ordinis Praedicatorum, iam S. Congregationis Indicis a Secretis.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

MANDELEN.

CURAE ANIMARUM ET MISSAE PRO POPULO

Die 17 martii 1917

Species facti. - Iam ab immemorabili, in oppido vulgo *Cantalupo Sabino*, prius dioecesi Suburbicariae Sabinensi, dein vero ab anno 1841 dioecesi Mandelensi subiecto, *unica* exstabat, sicut et nunc exstat, paroecia et paroecialis ecclesia sub titulo S. Blasii. Verum animarum cura dicti oppidi, quod etiam nunc mille homines vix complectitur, pari aucto-

ritate ac iurisdictione exercebatur independenter et per alternas hebdomadas, ne ipsa quidem excepta Missae applicatione *pro populo,* a duobus rectoribus curatis cum proprio ac distincto beneficio, quorum unum sub titulo S. Blasii, alterum vero sub titulo S. Mariae in coelum assumptae.

Ex hac autem promiscua ac cumulativa, licet alterna, iurisdictione in unum eumdemque populum, atque ex paroecialium officiorum ac munerum exercitio in una eademque ecclesia, non levia incommoda suborta sunt, ad quae praecavenda Cardinalis Brancatius, tunc temporis Sabinensis Episcopus, occasionem nactus vacationis beneficii curati S. Mariae assumptae, decreto diei 1 novembris 1667 in sacra visitatione edito, ad formam Concilii Tridentini, sess. 24, cap. 13, *de reform.* curam animarum in eodem oppido ab uno tantum parocho seu titulari beneficii S. Blasii exercendam in posterum statuit, eidemque alterum beneficiarium S. Mariae in vicarium perpetuum ac coadiutorem constituit. Reliquit tamen utrique beneficiario antiquos proprii beneficii reditus, ac proventus, exceptis tantummodo incertis emolumentis, quorum duas tertias partes parocho et alteram vicario attribuit.

At progressu temporis alias novas easque maiores quaestiones ac controversias exarsisse constat inter ipsum vicarium eiusque parochum, qui et nomen Archipresbyteri assumpsit. Quas ad sopiendas die 26 novembris 1749 a parocho Archipresbytero tunc temporis eiusque vicario, quaedam inita fuit conventio, quam die 6 subsequentis decembris Cardinalis De Elcio, Sabinensis Episcopus, ratam habuit. In ea definitive utrimque recognoscebatur Archipresbytero, non secus ac eius vicario alternis hebdomadis applicationem Missae *pro populo* incumbere, itemque quaedam alterna utrique asserebatur administratio paroeciae; dum tamen uni archipresbytero reservabatur celebratio solemnium functionum eique soli facultas fiebat administrandi Communionem Paschalem, baptismum, matrimonium, sacrum viaticum et extremam unctionem.

Res hoc modo processerunt usque ad annum 1910, quo postremus vicarius e vivis excessit. Archipresbyter parochus non renuit in ea vacatione universam animarum curam exercendam suscipere, nec non Missam pro populo applicare diebus lege statutis. Emolumenta tamen non ei accreverunt; sed fiscus regius proventus vicarii cooperatoris sibi ascribens Archipresbytero parocho quinque tantum in mensem libellas assignavit. Quum autem subinde, a. 1912, Archipresbytero ab ecclesiastica et civili potestate commissa fuisset, titulo oeconomi spiritualis, ipsa vicaria vacans, non quinque, sed decem menstruatim libellae sunt ipsi assignatae.

In his adiunctis positus Archipresbyter parochus nonnulla proposuit huic Sacrae Congregationi dubia, quorum primum, quod est ceterorum omnium fundamentum, et quo soluto alia omnia obviam habent responsionem, ita conceptum est: « In unica ecclesia, in qua cura ani-« marum duo afficit distincta beneficia, ita ut duo beneficiarii, archipre-« sbyter scilicet parochus et vicarius cooperator seu curatus coadiutor, « alternis hebdomadibus ecclesiae inserviant et missam pro populo appli-« cent, teneturne Archipresbyter parochus, altero beneficiario deficiente, « vi muneris sui, totam integramque animarum curam assumere, et spe-« ciatim, obligaturne ad applicationem missae pro populo omnibus et « singulis diebus praescriptis? ».

In casu autem affirmativo, attenta tenuitate retributionis quam obtinet, gratiam postulat reductionis, ita ut, prouti iam precario impetravit decreto Episcopi in sacra Visitatione dato, sub an. 1894, non teneatur nisi ad sexaginta quinque Missas annuas.

Sub utroque puncto iuris et gratiae, postulatio examinanda venit.

Synopsis disceptationis. - 1. *Argumenta favore Oratoris deducta.* Ad primam quaestionem quod attinet, pro adstruenda obligatione Archipresbyteri Cantalupensis militat praesertim ratio deprompta ex citato decreto Card. Brancatii de anno 1667, vi cuius ex duobus *unicus* fieri videtur verus ac proprie dictus parochus.

Sed huiusmodi decretum ita non esse interpretandum, apparet, quia, si ita acciperetur, procul dubio ab initio nullum et irritum esset edicendum. Atqui, docente Iuliano, in l. 13 ff. *de reb. dub.:* « quoties am-« bigua oratio est, commodissimum id est accipi, *quo res de qua agitur,* « *magis valeat, quam pereat* ». Enimvero, si decreto Card. Brancatii, intelligas duo beneficia curata, quae antea distincta erant, altero sublato, ad unum redacta fuisse, istud decretum iam certa nullitate laborare cognoscitur, eo quod Episcopus propria auctoritate reducere nequeat beneficia curata in non curata, « quae saepius appellantur etiam sim-« plicia », ut habet Reiffenstuel, *in Decretales*, lib. 3, tit. 5, n. 31. Id sane vetuit Concilium Tridentinum, sess. 25, cap. 16, *de reform.* statuens, « ut ecclesiastica beneficia, quocumque nomine appellentur, quae curam « animarum ex primaeva eorum institutione aut aliter quomodolibet « retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata vicario « perpetuo congrua portione, non convertantur ».

Et haec S. Congregatio in una *Tiburtina-Parochialis* die 9 iulii 1757 infirmavit decretum Episcopi, qui in casu consimili duos parochos eiusdem paroeciae ad unum redegit, cui assignavit capellanum seu vica-

rium. Tunc enim, reclamantibus parochianis, haec ipsa Congregatio ad propositum dubium: « An sit locus reductioni duorum parochorum « unius eiusdemque parochialis Castri Madamae ad unum solum paro- « chum, qui onus habeat retinendi capellanum coadiutorem in cura « animarum ab Episcopo approbandum », respondit: *Negative.* Quo vero provideret inconvenientibus ab Episcopo obiectis, seu discidiis inter duos parochos exortis, addit: « Episcopus iniungat exerceri dictam curam « animarum per utrumque, sublata alternativa, *et ad mentem. Mens est:* « ut fiat massa communis ex incertis emolumentis aequaliter divi- « dendis ».

Dicendum igitur similiter, - si nolumus admittere, adeo solemne decretum, quo universus nostrae paroeciae status incipit, nullum prorsus ab initio fuisse, - per illud, quamquam sub diversis nominibus Archipresbyteri et Coadiutoris-curati, tamen essentiam parochatus esse servatam, ad quam, docente Bouix, *de parocho,* pag. 171, sufficit et requiritur « aliqua in cura animarum ab alterutro independentia ». Atque ita revera factum esse, ostendit subsequuta postea diuturna observantia, quae in consuetudinem *iuris* transiit per legitimam conventionem a Cardinali De Elcio anno 1749 confirmatam, praecedentis decreti, si opus fuisset, correctoriam. Per hoc sane pactum conventum, utrique beneficiario par onus impositum est Sacrum pro populo litandi, itemque tam Archipresbytero quam eius vicario generatim commissa est animarum cura per turnum hebdomadarium exercenda. Haec autem curae administratio ab utroque beneficiario independenter seu proprio nomine obeunda esse videtur: quod quidem secumfert non unum tantum parochum sed, quemadmodum saltem ante Card. Brancatii decretum, duos esse parochos inter se pares in casu agnoscendos.

Et revera conventioni anni 1749 praemittitur quod Archipresbyter eiusque vicarius « avendo *promiscua ingerenza* nel governo di detta « parrocchia, nè essendo mai state determinate le *comuni* e particolari « incombenze, nè *ripartito* il loro ufficio, chi poco, chi nulla s'è affati- « cato nelle loro rispettive occupazioni ». Deinde articulus 3 ipsius conventionis decernit quod « nelli sacrosanti giorni della festa di precetto « celebri l'*ebdomadario* la Messa parrocchiale, applicandola *pro populo,* « ed il medesimo faccia la spiegazione del Vangelo, ecc. ». Quod si in art. 5 subditur « nella solennità della Pasqua ..... comunicherà sempre « privativamente l'arciprete il popolo, non meno che gli amministrerà « li santi sacramenti del battesimo, matrimonio, viatico ed estrema « unzione », haec omnia non vi proprii et exclusivi muneris uni Archipresbytero tribui videntur sed, uti ibidem innuitur, dumtaxat « per

« togliere ogni confusione ». Item attributio functionum solemnium solo Archipresbytero in art. 4 facta explicari etiam potest per quamdam honoris praecedentiam, inter *pares* tamen.

Alternum praeterea munus curae animarum obeundae itemque Missae pro populo litandae obligatio ita beneficio vicarii realiter ac personaliter inesse videtur ut, saltem ipso beneficio pleno, Archipresbyter ab eodem onere relevatus dicendus sit. Id speciatim quoad Missae applicationem probavit hic S. Ordo, ubi alternative cum parocho huiusmodi celebrationem explebant, qui curam animarum coadiutricem vel saltem habitualem gerebant; ceu probant *Cameracen.*, 16 dec. 1820, et *Spoletana*, 14 maii 1831, et notatur in *Mechlinien.*, 25 septembr. 1847, et tenet Santi-Leitner, *Praelect. can.*, lib. 3, t. 29, n. 17. Hinc nulla in casu suppetere videtur sufficiens ratio cur idem onus, vacante vicarii beneficio, ab eodem seiungi debeat et in archipresbyterum refundi.

II. *Argumenta in contrarium deducta.* At ex adverso ambigendum minime posse videtur, Cardinalem Brancatium decreto anni 1667 reapse, non vero specietenus, *unum* tantum constituisse parochum loci *Cantalupo.* Id sane patet non solum ex verbis et ex ipsius decreti tenore, quod absonum esset ita interpretari ut nominum dumtaxat immutationem induxerit, quatenus, qui prius parochus, idem vicarius aut coadiutor curatus subinde nuncuparetur; verum etiam ex facta provocatione ad Concilium Tridentinum, sess. 24, cap. 13, *de reform.*, quod ita decrevit: « In iis civitatibus ac locis, ubi parochiales ecclesiae certos non habent « fines, nec earum rectores proprium populum quem regant, sed pro- « miscue petentibus sacramenta administrant, mandat sancta Synodus « Episcopis, pro tutiore animarum eis commissarum salute ut, distincto « populo in certas propriasque parochias, unicuique suum perpetuum « peculiaremque parochum assignent, qui eas cognoscere valeat et a « quo solo licite sacramenta suscipiant; *aut alio peculiari modo, prout « loci qualitas exegerit, provideant* ».

Quum itaque memoratus Card. Brancatius minus opportunum iudicasset in oppido Cantalupo duas constituere paroecias pro duobus tunc exstantibus distinctis parochis, quia, ut ipsemet ait, « commodam « populi distinctionem fieri non posse » compertum erat; volens tamen alio modo consulere bono animarum ad tramitem eiusdem Concilii Tridentini, integram ac independentem animarum curam attribuit beneficiario S. Blasii, dum alteri beneficiario S. Mariae nonnisi coadiutricem et dependentem operam assignavit.

Nec ex adverso tanti esse faciendum videtur quod opponitur praescriptum Concilii Tridentini, sess. 25, cap. 16, *de reform.*, vi cuius Episcopi

prohibentur convertere beneficia curata in non curata. Nam haec regula generalis exceptionem pati posse videtur per praescriptum eiusdem Concilii, sess. 24, cap. 13, *de reform.*, quod nempe, quum ad tollendam promiscuam animarum curam dismembratio paroeciae fieri non possit, facultatem tribuit Episcopis ut « alio peculiari modo, prout loci qualitas exegerit, « provideant ». Hinc Thomassinus, *de nova et veteri Ecclesiae disciplina*, part. I, lib. 1, cap. 29, n. 5 et 6 habet: « Ad compescendas rixas litesque « facillime emergentes et difficillime sopiendas inter unius ecclesiae plu- « res curiones, statuit Sancta Synodus in arbitrio et potestate Episcopi « ut esset, *vel* scindere unam paroeciam in duas et suum cuique paro- « chum assignare, *vel* unicum constituere parochum et tot illi vica- « rios adiungere veluti coadiutores quot paroeciae amplitudo deside- « raret ».

Cui consonat Wernz, *Ius Decret.*, tom. II, tit. 39, pag. 1030, not. 15, ubi adnotat: « Bouix et Hinschius probant, *absolute* posse uni paroe- « ciae non tantum unum sed complures parochos (veri nominis) prae- « esse; at talem praxim iuri communi esse conformem, ex decisione « particulari S. C. Concilii 9 iulii 1757 (*seu supra relata Tiburtina*) et « consuetudinibus, magis toleratis quam approbatis, concludenter non « démonstrarunt. Quare multo minus Episcopus talem praxim adeo sin- « gularem et a disciplina vigente alienam *denuo introducere potest*, imo « potius secundum mentem Ecclesiae est, si huiusmodi monstruositates « auferantur ».

Hinc nec admitti potest memorato decreto Card. Brancatii an. 1667 derogatum fuisse per subsequens decretum Card. De Elcio de an. 1749, eo vel magis quod hoc decreto confirmata dumtaxat fuit conventio ab Archipresbytero eiusque vicario inita, qua relationes particulares inter utrumque bono et ex aequo definitae sunt, quin de necessaria praetensa derogatione aut correctione cogitaretur.

Denique ad adstruendam obligationem Archipresbyteri in casu, exercendi nempe integram animarum curam Missamque pro populo litandi omnibus festis etiam abrogatis, suppetit et alia ratio, ex eo petita quod ipse ab auctoritate ecclesiastica nominatus est etiam oeconomus spiritualis beneficii vacantis S. Mariae et ut talis a civili potestate recognitus. Notum est enim etiam oeconomum spiritualem, eum nempe qui « aliqua ecclesia parochiali vacante, ad implenda huiusmodi eccle- « siae onera usque ad novi rectoris electionem, ab Episcopo deputari « debet », iuxta Constit. *Cum semper oblatas* Benedicti XIV, « a prae- « dicta obligatione subtrahere se non posse » applicandi nempe Missam pro populo.

Firmata itaque ex parte Archipresbyteri Cantalupensis obligatione, vacante vicarii beneficio, exercendi universam animarum curam atque Missam pro populo litandi omnibus festis etiam abrogatis, quaestio superest in puncto tantum gratiae expendenda, an videlicet eidem Archipresbytero indulgendum sit ut dumtaxat 65 Missas pro populo quotannis applicare valeat, prout iam alia vice, licet precario, obtinuit. Super qua supplicatione nonnulla *ex officio* animadvertenda sunt.

Imprimis allegata concessio sustineri non posse videtur, quippe quae facta fuerit ex sola Episcopi auctoritate, nempe ex decretis visitationis pastoralis anno 1894. Notum est enim Episcopos, licet dioecesim perlustrantes, hac in re nihil posse, ut expresse statuit Pius IX Const. *Amantissimi Redemptoris*, atque nonnisi facultate pollere, eisdem a Benedicto XIV celebri Constit. *Cum semper oblatas* concessa, transferendi videlicet, favore parochorum vere pauperum, ad aliam infra hebdomadam diem Missae pro populo applicationem.

Concessioni autem apostolici indulti in casu obstare videtur gravitas ipsa ac momentum legis, « cum *praecepto divino* mandatum sit « omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas dignoscere, « pro his sacrificium offerre », quemadmodum statuit Concilium Tridentinum, sess. 22, cap. I, *de ref.* - Quae lex a SS. PP. Innocentio XII, Const. *Nuper*, 24 apr. 1699; Benedicto XIV, Const. *Cum semper oblatas*, 19 aug. 1744; Pio IX, Const. *Amantissimi Redemptoris*, 3 maii 1858 explicata et firmata, in viridi semper observantia est, adeo ut ab eius obligatione relevare nequeat consuetudo etiam immemorabilis, ut statuitur in ipsa Benedictina, et signanter non sit attendendus ipse defectus congruae retributionis, ut firmavit etiam h. S. C., v. gr. in *Neocastren.*, 16 ian. 1771, ad I; et in *Senogallien.*, 20 mart. 1790.

Quapropter memorata lex, nonnisi ob gravissimas causas, ex parte relaxari solet, quemadmodum fert H. S. C. praxis. Ita ad occurrendum egestati parochorum aliquando concessa fuit dispensatio quoad festa tantum suppressa et ad tempus, pro ipsa necessitate, duratura: ut videre est in *Spoletana*, 27 mart. 1893, et *Fodian.*, 28 april. 1888 et notat Lucidi, *de visitatione SS. LL.*, vol, 1, n. 350. Frequentius vero, praesertim in Italia, dispensatio Missae pro populo in festis suppressis et nonnumquam in aliquot de praecepto, concedi solet, non in commodum aut lucrum parochi; sed favore Seminarii vel aliarum causarum dioecesis; ut in casu obtinet, favore nempe Seminarii Mandelensis.

In themate autem non videtur adesse talis causa iusta ac rationabilis quae suadeat concessionem indulti apostolici, ne pro festis quidem suppressis, in exclusivum lucrum et commodum Archipresbyteri Cantalu-

pensis. Eius enim congrua paroecialis sat sufficiens est, ac praeterea eidem pro novo munere oeconomi spiritualis remuneratio aliqua, etsi minime pinguis, menstruatim impenditur, ac demum non longius perseverabit praecarius vicarii defectus. Nec praetereundum quod, ex mox adnotatis, concessio ipsa redundare posset in damnum Seminarii dioecesani aliarumque operum dioecesis Mandelensis.

Quare, posita obligatione, nec locus esse videtur precibus proponendis.

Resolutio. — Propositis porro in plenario S. C. Concilii conventu, diei 17 mart. 1917 infrascriptis dubiis, nimirum:

I. *An Archipresbyter parochus loci Cantalupo, vacante beneficio vicarii, teneatur exercere totam animarum curam ac Missam pro populo applicare omnibus festis etiam suppressis in casu.*

Et quatenus *affirmative.*

II. *An et quomodo ratio sit habenda de precibus eiusdem Archipresbyteri parochi in casu.*

Emi Patres respondendum censuere:

Ad I. *Affirmative in omnibus.*

Ad II. *Provisum in primo.*

Facta autem de praemissis SSmo Domino Nostro Benedicto D. Prov. PP. XV relatione, in Audientia infrascripto Secretario insequenti die dominico concessa, Sanctitas Sua resolutiones Emorum Patrum approbare dignata est.

I. Mori, *Secretarius.*

SACRA CONGREGATIO DE RELIGIOSIS

DE SOCIETATE FILIARUM S. URSULAE A S. ANGELA MERICIA

In Generalibus Comitiis diei 19 Maii 1917, Emis Patribus Cardinalibus S. Congregationis de Religiosis, habita ratione Decreti eiusdem S. Congregationis diei 30 Iunii 1911 quo Societati Filiarum S. Ursulae aggregatio conceditur Tertio Ordini Franciscali ad obtinenda privilegia indulgentiasque eiusdem Tertii Ordinis, proposita sunt solvenda circa relationes inter Societatem Filiarum S. Ursulae a S. Angela Mericia et Tertios Ordines praesertimque Tertium Ordinem Franciscalem, infrascripta dubia:

I. Utrum Filiae e Societate S. Ursulae adscribi possint Tertio Ordini S. Francisci, vel alteri Tertio Ordini?

II. Utrum Decreto S. Congregationis de Religiosis anni 1911, quo privilegia et indulgentiae Tertii Ordinis S. Francisci communicantur cum Societate Filiarum S. Ursulae, frui quoque valeant illae Familiae eiusdem Societatis quae dictam communicationem expresse non petierint?

III. Utrum Filiae S. Ursulae possint, quatenus Tertio Ordini Franciscali aggregatae, interesse conferentiis et functionibus quae habentur in localibus congregationibus Tertii Ordinis?

IV. Utrum adscriptae cuicumque Tertio Ordini religioso saeculari transire possint ad Societatem Filiarum S. Ursulae?

Huiusmodi dubiis Emi Patres respondendum censuerunt:

Ad I. *Negative.*

Ad II. *Affirmative.*

Ad III. *Negative.*

Ad IV. *Affirmative, relicto tamen Tertio Ordine cui pertinebant.*

Ssmus Dominus Noster Benedictus Divina Providentia PP. XV, in audientia concessa Secretario S. Congregationis die xx eiusdem mensis maii, resolutiones Emorum Patrum approbare et confirmare dignatus est.

I. Card. Tonti, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Adulphus, Ep. Canopitan., *Secretarius.*

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

LUGDUNEN.

DE SACRA UNCTIONE MANUS IN ORDINATIONE

R. D. S. Kyne, missionarius in civitate Lugdunensi degens, Sacrae Rituum Congregationi sequentia dubia solvenda humiliter proposuit, nimirum:

I. An per verbum *palmas,* de quo Pontificale Romanum, loquens de unctione manuum presbyteri, dicit: *ungit totaliter palmas,* intelligenda sit tantum illa pars manus quae sese extendit a brachio usque

ad digitos vel comprehendi debeant etiam tres digiti qui dicuntur medius, annularis et minimus?

II. *Et quatenus negative ad secundam partem,* unctio in ordinatione extendine debet usque ad extremum horum trium digitorum vel restringi ad illam partem manus quae vulgo dicitur *palma manus*, id est quae sese extendit a brachio usque ad digitos exclusive?

III. Utrum sacerdos miles cui ablatus est index in bello, obtenta permissione celebrandi *cum medio,* indigeat unctione istius digiti medii priusquam celebret?

Ratio dubitandi est quia quidam theologi dicunt unctionem non requiri eo quod tota manus in ordinatione consecrata est, sed rubrica de unctione manuum in pontificali non loquitur de *manu* sed de *palma.*

Et Sacra Rituum Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, respondendum censuit:

Ad I. Intelligenda est pars interior manus inclusis digitis, ad mentem Rubricae et formulae Pontificalis Romani.

Ad II. Provisum in I.

Ad III. *Negative* et acquiescat.

Atque ita rescripsit, die 12 ianuarii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

II

TARVISINA

DE INSTRUMENTIS « CAMPANE TUBOLARI » IN ORGANO.

Rmus Dñus Episcopus Tarvisinus Sacrae Rituum Congregationi sequens dubium pro opportuna solutione proposuit; nimirum:

Utrum organo ad usum liturgicum adhibito adiungere liceat instrumenta vulgo vocata *Campane tubolari?*

Et Sacra eadem Congregatio, attento Motu Proprio sa. me. Pii Papae X, *De musica sacra,* n. 4121, diei 21 novembris 1903, tit. VI, n. 18 et 12, una cum subsequentibus declarationibus, atque audito specialis Commissionis suffragio, respondendum censuit: *Negative.*

Atque ita rescripsit ac declaravit, die 18 maii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

III

AREQUIPEN.

DECRETUM DE INTRODUCTIONE CAUSAE BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS SERVAE DEI ANNAE AB ANGELIS MONTEAGUDO MONIALIS PROFESSAE ORDINIS S. DOMINICI.

Christianae fidei signum, quod in remotis Americae regionibus celeberrimus Christophorus Colombo plantavit et erexit, progressu temporis illic lectissimos virtutum et sanctitatis fructus tulit atque ferre non desinit. Crux enim Christi Redemptoris, per catholicae ecclesiae ministerium et divinae gratiae praesidium, homines terrestres reddit caelestes, eosque in unum corpus sub uno capite congregat, docet, nutrit, novisque in dies gloriosa triumphis servat atque laetificat, dicente Domino: « Cum exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum ». Nunc vero mentem oculosque intendere libet ad civitatem Arequipensem, Peruanae nationis, ubi Anna ab Angelis Monteagudo, monialis professa Ordinis S. Dominici, Limanam virginem, eiusdem Ordinis, Rosam a S. Maria, primum Americae Meridionalis florem suaviter olentem, secuta, similem dedit virtutis et honestatis odorem. Haec Dei Ancilla, ineunte saeculo XVII, anno 1602, Arequipae nata, honestos divitesque parentes Sebastianum Monteagudo et Franciscam de Leon sortita est. Adhuc infantula in florenti eiusdem civitatis monasterio S. Catharinae Senensis recepta fuit, ut tum ad rem familiarem et litterariam, tum ad religionem et pietatem educaretur. Post aliquot annos bonae et congruae institutionis, puella in domum reversa est. Parentes optaverant filiam suam

serius nuptum collocare; sed ipsa, ad meliora charismata aspirans, divinae vocationis sensus cum sanctis operibus piisque exercitationibus ita fovit, ut ad nobiliores nuptias cum caelesti Sponso ineundas se disponeret. Deinceps, superno quodam lumine atque instinctu illustrata et permota, praefatum monasterium rursus ingreditur, et a moniali, quam antea noverat, vestem petiit, eamque e vetusta et trita redactam obtinuit atque induit, magno cum gaudio cogitans et prodens se quasi unam e sodalibus asceterii. Attamen parentes omnem artem industriamque adhibuerunt, ut Annam, quam prae ceteris filiis diligebant, e septis claustralibus ad commodiorem et mitiorem vitae rationem in familia revocarent. Sed frustra: puella enim nec blanditiis illecta, nec minis territa, in proposito susceptoque consilio stabilis et constans, domesticum certamen ita sustinuit ac superavit, ut, ipsis parentibus licet invitis, sed non contradicentibus, et prio rissa, prius incerta, dein, haesitatione depulsa, annuente, in monasterio remansit ad suam vocationem rite probandam. Huius probationis tempore feliciter expleto, quum Dei Famula, adiuvantibus duobus fratribus germanis, in gratiam parentum restituta, dotem quoque requisitam sibi comparasset, unanimi consensu et laetitia inter sodales S. Catharinae Senensis legitime cooptatur; atque statuto tempore ac ritu religiosa vota profitetur. Monasterii priorissae obediens et subiecta, divini cultus decori assiduaeque orationi sedulo intenta, variisque officiis charitatis operam suam navans, vitae et morum, simulque contemplationis et actionis, monialibus aliisque praebuit exemplum, laude et imitatione dignum. Unde primum novitiarum magistra, dein, anno 1648, monialium antistita electa et confirmata fuit. Utrumque munus, ex obedientia acceptum, sapienter adimplevit, religiosamque familiam mansuetudine ac fortitudine rexit et gubernavit. Plures difficultates et gravia pericula in illius monasterii regimine occurrerunt Annae, quae tamen, Dei ope et auxilio, ab his omnibus erepta et liberata fuit. Sapiens et prudens virgo, quam constituerat Dominus super familiam suam, dum instituti muneribus sibi commissis recte fungeretur, simulque spirituali suae perfectioni instanter vacaret cum vita casta et austera, frequenti sacramentorum perceptione, ferventi amore Dei et proximi, suorumque votorum fideli observantia, tandem, gravi diuturnoque vulnerum morbo, quem patienter tolerabat, afflicta, in futuram patriam festinanter properabat. Caelesti Sponso obviam ire parata, placido ac repentino transitu e vita migravit, die 10 ianuarii 1686, octogenaria maior. Moniales S. Catharinae aliique omnes qui Annae ab Angelis virtutem agnoverant, ipsius salutaria documenta et exempla, veluti optimam haereditatem omni patrimonio praestantiorem sibi relictam existimarunt. De hac sanctitatis fama haud

multo post obitum Servae Dei, in ecclesiastica curia Arequipensi confectus fuit Processus Informativus, cuius tamen acta nonnisi anno 1887 in Urbem trasmissa fuere. Quare de eiusdem famae continuatione et incremento usque in praesens novus adornatus est Processus Additionalis sacrae Rituum Congregationi traditus. Quum vero omnia in promptu sint ad normam iuris et, scriptorum Servae Dei revisione peracta, ad ulteriora procedi possit, instante R. P. Ludovico Fanfani, Ordinis Praedicatorum postulatore generali, qui fel. rec. P. Mauro M. Kaiser vita functo nuper suffectus est, attentisque litteris postulatoriis Perillustrium ac Rmorum Praesulum et Patrum Concilii Plenarii Americae Latinae, praeside cl. me. Cardinali Iosepho Calasanctio Vives y Tuto, in Alma Urbe an. 1889 coacti, hodierni Rmi Episcopi Arequipensis aliorumque Antistitum Peruvianae Reipublicae, necnon Capitulorum Cathedralium ecclesiarum, praepositorum ordinum, religiosarum congregationum, piarum sodalitatum, aliorumque virorum ecclesiastica vel civili dignitate praestantium, una cum Rmo P. Magistro Generali Ordinis Praedicatorum et R. M. Priorissa et Sororibus Ven. Monasterii S. Catharinae Senensis in civitate Arequipensi, Emus et Rmus Dnus Cardinalis Raphaël Merry del Val, huius Causae Ponens seu Relator, in Ordinariis sacrorum rituum Congregationis Comitiis subsignata die ad Vaticanum coadunatis, sequens dubium discutiendum proposuit: ***An signanda sit Commissio introductionis Causae in casu et ad effectum de quo agitur?*** Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis ritibus praepositi, post relationem ipsius Emi Ponentis, audito etiam voce et scripto R. P. D. Angelo Mariani Fidei Promotore, omnibus sedulo perpensis rescribendum censuerunt: ***Affirmative seu signandam esse Commissionem introductionis causae, si Sanctissimo placuerit***, die 5 iunii 1917.

Facta postmodum SSmo Domino Nostro Benedicto Papae XV per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Pro-Praefectum relatione, Sanctitas Sua Rescriptum eiusdem Sacri Consilii ratum habens, propria manu signare dignata est Commissionem introductionis Causae Servae Dei Annae ab Angelis Monteagudo, monialis professae Ordinis S. Dominici, die 13, eisdem mense et anno.

✠ Antonius Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Ruf.,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

PITILIANEN.

NULLITATIS MATRIMONII (SANTELLI-STETTINER)

Benedicto Pp. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno tertio, die 20 octobris 1916, RR. PP. DD. Guilelmus Sebastianelli, Decanus, Ponens, *Seraphinus Many et Ioannes Prior, Auditores de turno, in causa* Pitilianen. - Nullitatis matrimonii, - *inter* Liberatam Santelli, *repraesentatam per legitimum procuratorem Henricum Benvignati, advocatum, et* Torquatum Stettiner, *contumacem, interveniente et disceptante in causa Revmo vinculi Defensore ex officio, sequentem in gradu appellationis tulerunt definitivam sententiam.*

Penelopes Cortini bis vidua, ope cuiusdam affinis Dominici Brizzi cognovit quemdam Petrum Stettiner virum alicuius nominis in societate. Hic, ut filium suum Torquatum viginti trium annorum aetatem agentem a turpi amore cum quadam Maria Scotti, a qua filium iam receperat, distraheret, in Penelopis filiam, Liberatam Santelli, quindecim annorum, atque ditissimam, oculos iniecit, eiusque matrimonium cum Torquato matri proposuit. Factae propositioni libentissime annuit Penelopes, quia putabat a Petro sibi validissimum auxilium obvenire sive in definiendis quibusdam forensibus negotiis, sive in pingui matrimonio administrando propriae filiae Liberatae. Hinc, nulla interiecta mora, primitus factum est, ut Torquatus Liberatam conspiceret, quod contigit die 25 februarii 1907; deinde, eadem a collegio Monialium, in quo educabatur, revocata, Penelopes Torquatum in domum suam recepit, ibique mansit usque ad matrimonii celebrationem. At mutuum amorem, qui exoriturus e vitae consuetudine a parentibus forte sperabatur, neuter sponsorum fovere potuit; Torquato enim in corde amasia diu noctuque versabatur; Liberata vero non amantem sponsum minime

diligere poterat. Nihilominus, instantibus parentibus, brevissimo tempore et a duobus bannis obtenta dispensatione, matrimonium contractum fuit die 14 octobris 1907. Exitu tamen infelicissimo, fere enim post annum et dimidium vita coniugalis abrupta fuit absque spe reconciliationis, non obstante quod matrimonium fuerit sobole recreatum. Post haec coniuges declarationem nullitatis matrimonii ex metu contracti petierunt a iudice ecclesiastico, Torquatus apud Curiam Pitilianensem, quae tamen actio prosequuta non fuit, Liberata apud H. S. Auditorium ex pontificia commissione d. 23 nov. 1912 et post quatuor peractas instructorias d. 18 aug. 1916 sententia prodiit actrici favorabilis. Ab hac sententia, prouti de iure, appellationem interposuit vinculi vindex; hinc causa hodie iterum discutienda proponitur sub consueta formula dubii: *An sententia rotalis diei 16 augusti 1915 sit confirmanda vel infirmanda in casu?*

Ius quod spectat, Patres adnotarunt matrimonium non tantum in exteriori caeremonia coram parocho, sed maxime in contrahentium interno consistere consensu. Hic autem consensus liber omnino esse debet, tum quia illa aliqua servitus, quam secumfert matrimonialis contractus nonnisi volenti et sponte consentienti imponi potest, tum quia amicalis vita, quae inter coniuges extare debet, posita coactione, impossibilis evaderet, atque onus intolerabile nimis foret. Hinc coniugium initum per vim est nullum; nullum pariter est ex iure saltem ecclesiastico si contrahatur sub metu gravi, relative saltem ad patientem, et metus sit simul iniustus et ad consensum matrimonialem extorquendum directus, cap. 14, 15, 28, tit. *De sponsalibus et matrimoniis.* Quod extenditur etiam ad metum, quem vocant reverentialem, dummodo fuerit qualificatus; i. e. dummodo metum comitentur v. g. preces diuturnae, instantes, importunae, aspera verba, vultus austeritas etc. prouti constanter decisum est ab H. S. T. uti in *Parisien.,* 26 februarii 1910, *Varsavien.,* 21 iulii eiusdem anni, *Parisien.,* 13 martii 1911, etc.

Modo ad factum. Liberata Santelli in responsione ad 6 affirmat: « Fin dal principio fui contrarissima a questo matrimonio, e sin d'allora « mia madre fece valere la sua volontà per costringermi ad esso; fui in « conseguenza rimproverata, minacciata, e percossa in più volte. Scene « di questo genere avvenivano quasi ogni giorno ». De hac repugnantia gravi atque constanti ab actrice asserta, constat ex depositionibus testium, et primum audiatur Penelopes mater Liberatae, cuius testimonium, etsi non iuridice prolatum, multum tamen valet, quia sub fide iuramenti coram parocho datum est: « Del resto anche mia figlia non

« si mostrò meno indifferente... Quando io le esposi la ragione della « venuta di quei due (Torquati eiusque patris) a Pienza, meravigliata « mi disse: " Che forse vengono in cerca della mia dote? „. Fu il padre « dello Stettiner che fece la richiesta a Liberata... La mia figlia non « rispose e piuttosto si mostrava meravigliata... Al momento della par- « tenza i due giovani si dissero addio freddamente... I fidanzati si trat- « tavano l'uno e l'altro con molta indifferenza, della qual cosa io ne era « afflittissima, anzi lo sposo se vedeva la mia figlia alla finestra la « rimproverava aspramente, e questa più volte piangendo mi diceva: « " Mamma, mandatelo via, perchè io non lo voglio sposare „ ». De hac item repugnantia Liberatae contra matrimonium cum Torquato refert Octavia delle Macchie, honesta religiosaque mulier, ac fide digna, uti a parocho Pacelli exhibetur, quae servitio familiae Santelli iam a nativitate Liberatae addicta totam rem probe cognovit: « Mi è nota (ait) l'av- « versione che l'attrice Liberata Santelli aveva per lo sposo impostole « dalla mamma; più volte ha detto a me stessa di non volersi maritare « allo Stettiner, e si è sfogata ed ha pianto per le pressioni della « mamma. Durante la dimora del fidanzato per circa sei mesi in casa « dell'attrice Santelli io non mi avvidi che passassero tra di loro segni « scambievoli d'affetto. Questa avversione durò fino alla vigilia del matri- « monio ». Pariter de aversione ac frigiditate Liberatae erga sponsum referunt Ursulina Sbrolli, Petrus Mangini, Bartholomaeus Sbrolli, Assumpta Chiesi, Melchiades Puttini, Elvira Romagnoli, Angelus et Telemacus pariter Romagnoli.

Hanc Liberatae repugnantiam Penelopes ut vinceret non solum suasiones, sed obiurgationes quoque, minas ac verbera adhibuit, prouti testantur omnes fere testes excussi. Ita Maria Brizzi: « Sono stata pre- « sente a più di una scena, in cui la madre ha rimproverata e picchiata « la figlia con motivo di questo matrimonio ». Et Octavia delle Mac- chie: « Spesse volte ho dovuto assistere a scene, nelle quali la mamma « minacciava e percuoteva la figlia per obbligarla a sposare lo Stet- « tiner ». Ulterius Elvira Romagnoli: « Ricordo pure che in altra circo- « stanza essendo ritornate madre e figlia dall'Abbadia vidi in loro casa, « presente anche lo Stettiner, che entrambi si bisticciavano sempre a « motivo del matrimonio, e la madre dette un manrovescio alla figlia « che ne riportò graffiature ». Angelus tandem Romagnoli, aliis omissis testibus: « Esso (matrimonio) fu certamente contratto ad istigazione « della madre. I mezzi usati per determinare la Liberata al matrimonio « consistevano in ragionamenti e persuasioni, che la madre le faceva « in ordine alle condizioni, in cui entrambi si trovavano per gl'inte-

« ressi economici. Non mancarono peraltro delle sgridate, e qualche « volta anche schiaffi per persuaderla a tal fine ».

Haec omnia non tantum metum reverentialem qualificatum, sed metum quoque ordinarium in se gravem evincunt; nam minae, vexationes, et alapae talem praeseferunt gravitatem, ut in illorum conspectu mens vel constantioris viri haud trepidare non potest.

Mirandum non est Penelopem coactionem adhibuisse ad frangendam pertinacem filiae voluntatem. Ipsa enim ex una parte putabat, uti in specie dictum est, ex hoc matrimonio sibi magnum auxilium obventurum, ex altera erat voluntatis imperiosae, indolisque ad iram propensissimae, propositique tenacissima. Quod adeo verum est, ut denegata a parocho S. Vitalis de Urbe fide de statu libero Torquati, hoc impedimentum occultare sategit parocho loci Piancastagnaio, Rev. Pacelli, ne matrimonio mora interponeretur; uti fassa fuit eidem Pacelli: « Io allora (scilicet edocta de aliis Torquati amoribus) avrei dovuto « rompere ogni trattativa; ma a me premeva che il matrimonio si con- « chiudesse, e perciò bevvi grosso, anzi mi detti premura, che nulla « trapelasse al di fuori di tutto questo, e lo tenni nascosto a tutti e « specialmente a lei mio parroco ». Ex adverso filia Liberata ab omnibus testibus perhibetur mitis, timidique ingenii et ad resistendum maternae voluntati omnino incapax.

Aversio Liberatae in Torquatum perduravit usque ad matrimonii celebrationem. Etenim Elvira Romagnoli testatur: « Ricordo un fatto « a cui io stessa ho presenziato, e che occorse venti o trenta giorni « prima del matrimonio. Un giorno trovandomi in casa della Santelli, « ed essendo presente la domestica Ottavia delle Macchie, che pettinava « la Liberata, vidi questa che prorompeva in lagrime. Interrogata da « me sul motivo rispose: " Che volete, me lo vogliono far fare per forza „ « (alludendo al matrimonio) ». Biduo etiam ante matrimonium, deponit actrix: « Mia madre mi annunziò che le nozze si sarebbero al più presto « celebrate. A questa notizia io scoppiai in pianto dirotto, protestando « di non voler subire il marito, che mi s'imponeva; uscii da casa sola « col fine di non voler tornare più, e fu dovuto all'intervento della « domestica, che mi seguì, se tornai a casa ». Imo in pervigilio matrimonii fuisse Liberatam reluctantem exponit Silvia Savini his verbis: « Seppi poi a matrimonio compiuto, sempre dalla madre della sposa, « che la notte precedente alle nozze, la figlia che dormiva nella stessa « camera della madre, l'aveva supplicata di lasciarla scappare e nascon- « dersi in qualche podere ». Eadem referunt Ersilia Baiocchi, A. Chiesi, Silvia Savini, et Ioseph Orienti ex auditu a matre vel a sponsa. Nec

aliud remedium, praeter fugam, praesto erat Liberatae ad impositas nuptias vitandas. Ipsa enim nihil a matre obtinens lacrymis ac precibus recursum habuit ad parentes et amicos. Isti autem vel non ausi sunt se interponere inter matrem et filiam, vel matris pertinaciam emollire frustra conati sunt. Sic ait Maria Brizzi ad 2: « Avendo io messo « in guardia mia cugina (Penelopem) contro lo Stettiner, che nutriva « relazioni con una giovane, dalla quale aveva avuto un figlio, essa mi « rispose: " Deve sposarlo, fosse Musolino, altrimenti l'ammazzo „. A « questa scena assisteva anche la figlia, la quale ruppe in pianto ». Moyses etiam Romagnoli, frater uterinus actricis, ait ad 2: « Avendo « un giorno osservato alla mamma la poca convenienza di questo matri- « monio, rispose, stando presente l'altro fratello Angelo e la di lui « moglie Elvira, che la poteva anche affogare, senza dar conto a chic- « chessia ». Eadem refert alter frater uterinus actricis, Angelus Roma gnoli: « Avendo io fatto di ciò rimostranze alla mamma, questa ebbe a « rispondermi con una imprecazione, mostrando la necessità del matri- « monio stesso per avere in casa una mano di ferro che tutelasse i suoi « interessi ».

At poterat Liberata, observat solers vinculi defensor, se a materna coactione liberare revelando proprio parocho denegatam fuisse Torquato fidem de statu libero ob eius cum alia muliere asserta sponsalia. Verum in primis Liberatae Patronus probat Liberatam numquam, nec solam, nec cum matre adiisse parochum S. Vitalis de Urbe, a quo fuit postulata fides. Probandum deinde foret Liberatam, vix quindecim annorum, valde piam et ingenuam, vim denegationis parochi S. Vitalis intellixisse. Tandem latere non poterat Liberatam per huiusmodi revelationem matris iram, indignationem et violentiam magis magisque successam iri.

Cum igitur nullo modo Liberata maternam coactionem evitare posset, die 14 oct. 1907, quem diem « giorno malaugurato » appellat Penelopes, nuptiae celebratae fuerunt. At ex iis, quae superius exposita sunt, praesumendum est ipsas sub metus influxu initas fuisse; mutatio enim voluntatis, iisdem manentibus circumstantiis, numquam praesumitur. De reliquo acta hoc innuere videntur. Revera Ursula Sbrolli fatetur: « Ho assistito al matrimonio ed ho avuto l'impressione che Liberata « non era nè contenta nè afflitta ». Silvia autem Savini: « Io non assi- « stetti al matrimonio, ma avendo voluto vedere la sfilata del corteo « nuziale ebbi ad accorgermi, che la sposa aveva più l'aria di una vit- « tima rassegnata, che di una sposa felice, camminando a capo basso « in modo da far contrasto allo sfarzo delle veste nuziali ». Telemacus

tandem Romagnoli: « Assistetti al matrimonio, ed ebbi impressione che « la Liberata non compisse quell'atto di sua spontanea volontà ».

Et quod revera ita res se habuerint, probant ea, quae vix inito matrimonio contigerunt. Suscepto etenim itinere nuptiali sponsi solita amoris signa non sibi dederunt; uxor tristis videbatur, erga virum frigida et quasi eum timens, ut refert auriga Nellus Baiocchi. Debitum coniugale non sponte praebuit uxor: continuae exoriebantur inter coniuges dissensiones. Tandem, cum vir pristinis amoribus indulgeret, et patrimonium Liberatae profunderet et eam vexare non desisteret, vix elapsis decem et septem mensibus ab inito coniugio, licet inde suscepta prole, vita coniugalis fuit dissociata. Quem tristem matrimonii exitum mater perspiciens, suum perversum agendi modum agnovit, et propriae conscientiae stimulos et angores pluries et multis manifestavit, prouti actrix et plusquam duodecim testes de propria referunt scientia. Utique haec matris confessio post dissociatum matrimonium edita, per se sola probationem metus non constituit, sed cum edita sit tempore non suspecto relative ad praesentem causam, et cum actricis ac testium depositionibus plene concordet, certe hucusque dicta de gravi reverentiali metu filiae incusso apprime confirmat.

Adversus haec duo opponuntur testificationes. Prima est Caroli Barbini Syndaci loci Piancastagnaio qui ait: « Essendo io il sindaco del « luogo, ricevetti il loro consenso civile (Liberatae videlicet et Torquati) « e potetti notare che mentre la Santelli si mostrava abbastanza con- « tenta dell'atto che compieva, all'incontro lo Stettiner restava molto « serio e quasi ad una ceremonia funebre più che nuziale ». Altera est parochi Rev. Pacelli, qui deponit: « Aggiungo che nessun segno di agi- « tazione o mestizia riscontrai in essi la sera precedente alla celebra- « zione del matrimonio quando, avendoli chiamati da parte e soli in una « stanza, li interrogai sulla dottrina cristiana, e notai altresì che era più « lieta la sposa che lo sposo ... Che la giovine, mite di carattere e gio- « vane di età, si uniformasse senza alcuna opposizione ai desideri della « madre, lo credo possibile, nego la coazione da togliere la libertà del- « l'atto ». Verum in primis adnotandum est agi in casu de testibus familiae extraneis, qui, quamvis omni exceptione maiores, praeferendi certo non sunt testibus familiaribus, qui melius informati censentur; metus enim praesertim reverentialis clam infertur et clam a patiente sustinetur; nihil ergo mirum si coram extraneis metum passi indifferentes sint et etiam laeti se exhibeant, cum nemo propria patefacere cupit, ne humanis dicteriis se exponat. Addendum deinde est in metus probatione non requiri ut in omnibus omnino actionibus sponsi se tristes et

coactos ostendant. Quare iure meritoque admittitur plus valere duos testes de metu in specie deponentibus quam mille de libertate testantes. Nam deponentes super spontanea voluntate deponunt de actu mentali; qui soli Deo notus est, et coram hominibus simulari potest; deponentes vero de minis, iurgiis, vexationibus, testantur de iis, quae sensu percipiuntur, uti adnotat Emus Lega in causa *Vesprimien.*, 2 iulii 1911. Ultima tandem verba parochi: « Nego la coazione da toglierle la libertà dell'atto » cum nullo facto nitantur, exprimunt ad summum ipsius parochi opinionem. Revera acta demonstrant Rev. Pacelli non parum adlaborasse pro validitate matrimonii, fortasse, quia eius culpa impeditum non fuit, cum post Penelopis lamentationes sponsos rite non interrogaverit, et nulla instituta inquisitione quoad statum liberum Torquati, nuptias benedixerit.

Quibus omnibus rite diligenterque perpensis, Nos infrascripti Auditores de turno, pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, decernimus et definitive declaramus *sententiam rotalem diei 16 augusti 1915 esse confirmandam* i. e. ad propositum dubium respondemus: *Affirmative* ad primam partem, *Negative* ad secundam.

Ita declaramus mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam ss. Canonum, praesertim cap. 3, sess. XXV, *de reform.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 20 octobris 1916.

Guilelmus Sebastianelli, Decanus, *Ponens.*
Seraphinus Many.
Ioannes Prior.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, 24 octobris 1916.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 5 giugno 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano si è tenuta la Congregazione dei Sacri Riti *Ordinaria,* nella quale al giudizio degli Emi e Rmi Signori Cardinali componenti la medesima, sono state sottoposte le seguenti materie:

1. Introduzione della Causa di beatificazione e canonizzazione della Serva di Dio Anna degli Angeli Monteagudo, Monaca professa Domenicana, morta nel 1686 nella città di Arequipa nel Perù;

2. Intorno alla revisione degli scritti del Ven. Servo di Dio Paolo Ginhac, Sacerdote professo della Compagnia di Gesù.

Martedì 19 giugno 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano, con l'intervento degli Emi e Rmi Signori Cardinali e col voto dei Rmi Prelati e dei Consultori teologi componenti la Sacra Congregazione dei Riti, si è tenuta la Congregazione *Preparatoria* per discutere il dubbio « Se consti del martirio, della causa del martirio e dei segni o prodigî del Venerabile Oliviero Plunket, Primate dell'Irlanda ed Arcivescovo di Armagh », che si asserisce ucciso in odio alla Fede nel 1681.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

30 maggio 1917. L'Emo signor cardinale Ludovico Billot, *Protettore dell'Istituto dei Preti Secolari della Dottrina Cristiana.*

6 » » L'Emo signor cardinale Gennaro Granito Pignatelli di Belmonte, *Protettore delle Religiose dell'Immacolata Concezione di Lourdes.*

6 maggio 1917. L'Emo signor cardinale Basilio Pompilj, *Membro della Sacra Congregazione dei Religiosi.*

» » » L'Emo signor cardinale Gaetano Bisleti, *Protettore della « Congrégation des Sœurs de l'Instruction Charitable du St Enfant Jésus, dites de St-Mam ».*

» » » Il Rev. Sac. Pietro Ciriaci, *Minutante della Sacra Congregazione degli Affari Ecclesiastici Straordinari.*

8 » » Mons. Giuseppe Palica, arcivescovo titolare di Filippi e Vicegerente di Roma, *Consultore della Suprema Sacra Congregazione del Sant'Offizio.*

» » » Mons. Carlo Perosi, Assessore della Suprema Sacra Congregazione del Sant'Offizio, *Consultore della Sacra Congregazione dei Riti per le Cause di Beatificazione e Canonizzazione.*

9 » » L'Emo signor cardinale Andrea Frühwirth, *Protettore dell'Istituto delle Terziarie Domenicane di « St. Mary of the Springs » (Columbus, Ohio, S. U. A.).*

16 » » L'Emo signor cardinale Oreste Giorgi, *Protettore dell'Arciconfraternita di S. Trifone, in S. Salvatore in Primicerio.*

25 » » I Monsignori: Domenico Spolverini, rettore del Pontificio Seminario Romano Maggiore, Giacomo Sole e Giovanni Biasiotti, *Prelati Referendari del Supremo Tribunale della Segnatura Apostolica.*

26 » » Il Rev. P. Paolo Gény, S. I., *Consultore della Sacra Congregazione dei Seminari e delle Università degli Studi.*

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di promuovere:

5 giugno 1917. Mons. Francesco Vagni, *da Segretario di Nunziatura di prima classe a Uditore di seconda classe.*

25 » » Mons. Giuseppe Fameli, *da Prelato Referendario del Supremo Tribunale della Segnatura Apostolica a Prelato Votante del medesimo Supremo Tribunale.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistente al Soglio Pontificio:

23 maggio 1917. Mons. Giuseppe Medardo Emard, vescovo di Valleyfield.

Protonotari apostolici ad instar participantium:

23 maggio 1917. Mons. Giovanni De La Croix Dorais, della diocesi di Valleyfield.
14 giugno » Mons. Francesco Lanzoni, della diocesi di Faenza.

Prelati Domestici di S. S.:

5 maggio 1917. Mons. Ernesto Patenôtre, della diocesi di Troyes.
1 giugno » Mons. Vincenzo Cosme Navarro, della diocesi di Coria.
» » » Mons. Giuseppe Kelly, Economo del Collegio inglese di Valladolid.
4 » Mons. Giovanni M. Bouchard, della diocesi di Montauban.
» » Mons. Giuseppe Nizier-Fossat, della medesima diocesi.
6 » Mons. Aristide Magni, dell'archidiocesi di Bologna.
11 » Mons. Emilio Barthe, della diocesi di La Rochelle.
» » Mons. Ovidio Bauré, della medesima diocesi.
12 » Mons. Giuseppe Adriani, della diocesi di Montalto.
13 » Mons. Luigi Mindelli, dell'archidiocesi di Brindisi e Ostuni.
14 » Mons. Giovanni Battista Du Plantier, della diocesi di Périgueux.
15 » Mons. Eriberto Fonti, di Roma.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Commenda dell'Ordine Piano con Placca:

19 giugno 1917. Al sig. Filippo libero barone Wambolt von Umstadt, della diocesi di Magonza.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

14 giugno 1917. Al sig. Giacomo Britten, dell'archidiocesi di Westminster.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

19 maggio 1917. Al sig. Paolo de Churruca y Dotres, già segretario dell'Ambasciata di Spagna presso la Santa Sede.
20 » » Al sig. dott. Alvino Ach, professore nell'Università di Monaco di Baviera.
24 » » Al sig. Enrico Froidevaux, professore nell'Istituto cattolico di Parigi.
» » » Al sig. Ferdinando Lepelletier, prof. nel medesimo Istituto.
» » » Al sig. Ludovico Guénée, professore nel medesimo Istituto.
19 giugno » Al sig. Ignazio M. de Arredondo y Martinez, della diocesi di Vittoria.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

10 maggio 1917. Al sig. Lorenzo Testers, della diocesi di Breda.
» » » Al sig. Giuseppe La Couture, della diocesi di Troyes.
24 » » Al sig. Francesco Saverio de Fournier, dell'archidiocesi di Rennes.
30 » » Al sig. dott. Giacomo Rossetti, medico chirurgo al Cottolengo.
» » » Al sig. dott. Vincenzo Gallo, medico chirurgo al Cottolengo.
» » » Al sig. dott. Angelo Ariotti, medico chirurgo al Cottolengo.
» » » Al sig. Giuseppe Revellino, provveditore al Cottolengo.
6 giugno » Al sig. Dionisio Joly d'Aussy, della diocesi di La Rochelle.
» » » Al sig. Adriano Foucault, della medesima diocesi.
» » » Al sig. Giustino Coutouseaux, della medesima diocesi.
» » » Al sig. Pietro Gaudet de Zestard, della medesima diocesi.
14 » » Al sig Luigi Piccinno, dell'archidiocesi di Otranto.
18 » » Al sig. rag. Luigi Babina, dell'archidiocesi di Bologna.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

23 maggio 1917. Al sig. conte Aymeric de Bertier Pinsaguel, dell'archidiocesi di Tolosa.

La Commenda dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

24 maggio 1917. Al sig. Andrea Proebes, dell'archidiocesi di Monaco.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

24 maggio 1917. Al sig. Giovanni Canti, della diocesi di Senigallia.
» » » Al sig. Giuseppe Battistini, di Roma.
» » » Al sig. Augusto Valci, di Roma.

14 giugno 1917. Al sig. Nicola Piccinno, dell'archidiocesi di Otranto.
22 » » Al sig. Giuseppe Emanuele Goenaga, addetto alla Legazione di Colombia presso la S. Sede.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

NOMINE

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

28 maggio 1915. Mons. Francesco Leite Barbosa, della diocesi di Fortalezza.
» » » Mons. Emanuele Candido dos Santos, della medesima diocesi.
» » » Mons. Giuseppe Learne Menescal, della medesima diocesi.
» » » Mons. Emanuele Francesco da Frota, della medesima diocesi.
» » » Mons. Vincenzo Pinto Teixeira, della medesima diocesi.
» » » Mons. Miceno Clodoaldo Minhares, della medesima diocesi.
» » » Mons. Custodio de Almeida Sampaio, della medesima diocesi.
» » » Mons. Giuseppe Candido de Queiroz Lima, della medesima diocesi.
» » » Mons. Francesco de Hollada Cavalcante, della medesima diocesi.
16 » *1917.* Mons. Luigi Talamoni, dell'archidiocesi di Milano.
» » » Mons. Cesare Gaffuri, della medesima archidiocesi.
26 » » Mons. Pietro Tramontana, dell'archidiocesi di Reggio Calabria.
29 » » Mons. Michele Hartig, dell'archidiocesi di Monaco e Frisinga.
» » » Mons. Giacinto Brugnoli, della diocesi di Osimo.
8 giugno » Mons. Giuseppe Tellarini, Ufficiale della S. Congregazione dei Sacramenti.
» » » Mons. Vincenzo Sirabella, Ufficiale della medesima S. Congregazione.
9 » » Mons. Giuseppe Ghigi, dell'archidiocesi di Ravenna.
» » » Mons. Antonio Avosani, della diocesi di Cremona.
» » » Mons. Giovanni Battista Diletti, della diocesi di Montalto.
11 » » Mons. Guglielmo T. Mc Gouirl, della diocesi di Brooklyn.

11 giugno 1917. Mons. Enrico Caiazzo, Ufficiale della S. Congregazione dei Religiosi.

14 » » Mons. Gaetano Giusino, Canonico di S. Maria *ad Martyres* in Roma.

19 » » Mons. Oreste di Magno, della diocesi di Anagni.

Cameriere d'onore in abito paonazzo di S. S.:

28 maggio 1915. Mons. Vincenzo Salazar da Cunha, della dioc. di Fortalezza.

Cappellani d'onore extra Urbem *di S. S.:*

28 maggio 1915. Mons. Vincenzo Godofredo Macahiba, della diocesi di Fortalezza.

25 marzo 1916. Mons. Gilberto Vincenzo Bull, della diocesi di Nottingham.

NECROLOGIO

30 maggio 1917. Mons. Pietro Scebli, arcivescovo di Beyrouth.

14 giugno » Mons. Giuseppe Maria Rancés y Villanueva, vescovo di Cadice.